

428. 249 591

พ 199 0

9. 2

การศึกษาความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และความเข้าใจในวัฒนธรรม

ปริญญานิพนธ์

ของ

พนิดา สุนทรวิภาค

13 ก.ย. 2533

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ความหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาศาสตรการศึกษ

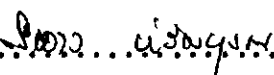
กุมภาพันธ์ 2533

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

170455

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอกภาษาศาสตร์การศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

(รศ. ดร. สำอาง หิรัญบุรณะ)

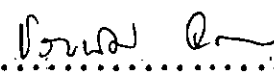
..... กรรมการ

(ผศ. ชวนพิศ พลวัฒน์)

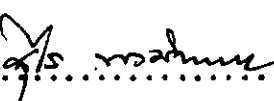
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ. ดร. สำอาง หิรัญบุรณะ)

..... กรรมการ

(ผศ. ชวนพิศ พลวัฒน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ศ. สุไร พงษ์ทอง เจริญ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอกภาษาศาสตร์การศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ. ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่..... 5 เดือน..... มีนาคม..... พ.ศ. 2533

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้จาก รองศาสตราจารย์ ดร.สำออง ศิริบุญพระ
ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์
ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ
ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ สุไร พงษ์ทองเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชวนพิศ
ผลวัฒนะ กรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ศิริยุพา พูลสุวรรณ และคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์
ทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำส่งเสริมและให้ความห่วงใยต่อผู้วิจัยอยู่เสมอ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก
อาจารย์ละออทิพย์ วีระรักษ์ และคณะครูอาจารย์หมวดวิชาภาษาอังกฤษ รวมทั้งนักเรียน
ชั้นมัธยมปีที่ 5 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณทุกท่าน
เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์ผู้ให้ความรู้ ตลอดจนทุกท่านที่ให้ความ
เมตตา ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

พนิดา สุนทรวิภาค

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบ เขตของการศึกษาค้นคว้า	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อ	
การสื่อสาร	10
การเรียนการสอนภาษา	10
ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในวัฒนธรรม	18
ความหมายของวัฒนธรรม	18
วัฒนธรรมกับการเรียนการสอนภาษา	21
บทบาทของวัฒนธรรมกับความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร	24
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	
ในประเทศไทย	28

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	36
การรวบรวมและจัดกระทำกับข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน	45
ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา	51
ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความเข้าใจ ในวัฒนธรรม	57
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
สรุปและอภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะ	69
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	77
ประวัติย่อของผู้วิจัย	110

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	สถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษที่กำหนดไว้ในรายจุดประสงค์การเรียนรู้ และ ที่ปรากฏในแบบเรียนในและต่างประเทศ	31
2	จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในแต่ละสาขาวิชา	35
3	ค่าสถิติการหาคุณภาพของแบบทดสอบ	41
4	ค่าความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน	46
5	ลำดับของคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน	47
6	ค่าความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา	52
7	ลำดับของคะแนนความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา	53
8	ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความเข้าใจ ในวัฒนธรรม	57
9	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่า Delta ของแบบทดสอบ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ	79
10	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่า Delta ของแบบทดสอบ ความเข้าใจในวัฒนธรรม	81
11	ค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับของแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ..	85
12	ค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับของแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม	86

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แม้ว่าประเทศไทยจะใช้ภาษาไทยเป็นภาษาในการสื่อสารในชีวิตประจำวันและภาษาราชการ แต่ก็มี ความจำ เป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารกับชาติต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งในด้านการต่างประเทศ การพาณิชย์ การศึกษา และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และการคมนาคมในปัจจุบัน ทำให้การเดินทางไปมาหาสู่กัน ระหว่างประเทศ เป็นไปได้อย่างสะดวกรวดเร็ว คนไทยมีโอกาสดำเนินการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร กับชนชาติอื่นเพิ่มมากขึ้น แต่ก็มีปัญหาและข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาอังกฤษเกิดขึ้นอยู่เสมอ โดยเฉพาะ ในการสื่อสารที่ต้องพบปะสนทนากัน (face to face communication) ซึ่งคู่สนทนานอกจากจะ ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาได้ถูกต้อง ตามกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์แล้ว ยังต้องมีความเข้าใจ และสามารถตีความหมายของคำพูดจากลักษณะท่าทางของฝ่ายตรงข้าม รวมทั้งต้องรู้จักใช้คำพูดและ ลักษณะท่าทางให้ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคลเพื่อที่จะส่งสิ่งที่ตนเองต้องการสื่อสาร ซึ่งลักษณะปฏิบัติเหล่านี้ มักจะมีปัญหาอันเกิดจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของคู่สนทนา และจะถูก ถ่ายทอดออกมาโดยที่ผู้สนทนาไม่รู้ตัว ดังนั้น ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ สิ่งสำคัญยิ่ง ที่จะต้องกระทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอนเนื้อหาทางภาษาก็คือ การเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติ เจ้าของภาษา ดังคำกล่าวของ วัลลา ไทยจินดา (2525 : 48) ที่ว่า การเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศ ไม่ใช่จะมุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้เฉพาะแค่เสียงใหม่ คำใหม่ หรือความหมายใหม่ เท่านั้น แต่ผู้สอนจะต้องเจาะลึกลงไปถึงวัฒนธรรมที่แอบแฝงอยู่ในรูปของภาษานั้นด้วย ทั้งนี้เพราะ วัฒนธรรมจะเป็นตัวควบคุมพฤติกรรม ความคิด ความเชื่อ ตลอดจนทัศนคติของคนในสังคมนั้น ๆ ถ้าผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมของภาษานั้น ผู้เรียนก็จะเข้าใจ และใช้ภาษานั้นได้อย่างถูกต้อง

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้กำหนดให้มีการเรียน

การสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา โดยกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรไว้ดังต่อไปนี้

1. ให้มีพัฒนาการในด้านความรู้ และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อสื่อสารอย่างถูกต้อง และเหมาะสมตามกาลเทศะ
2. เพื่อฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้ใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวันในงานอาชีพ และการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นตามวัยและศักยภาพของผู้เรียน
3. ให้มีพัฒนาการในการอ่านและการฟัง เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และเพื่อพัฒนาความรู้ลึกซึ้งถ่องแท้
4. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

(กระทรวงศึกษาธิการ. 2524 : 40)

สิ่งสำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษก็เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถที่จะนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ คาโรล (Carroll. 1980 : 7) ได้กล่าวว่า เกณฑ์สูงสุดที่ควรนำมาใช้วัดความสามารถทางภาษาก็คือ ความสำเร็จในการสื่อความหมายนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ก็ดี ความสามารถในการใช้ภาษาเพียงอย่างเดียว นั้น ไม่เพียงพอที่จะทำให้การสื่อสารประสบความสำเร็จได้ ทั้งนี้เพราะรูปแบบการสื่อสารในแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมในสังคมนั้น ๆ ดังนั้น ในจุดประสงค์ข้อที่ 4 จึงเน้นความรู้ด้านวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา เพราะจะเป็นส่วนช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในสังคมเป้าหมาย ซึ่งตรงกับที่ฟินอคเคียโร และโบโนโม (Finocchiaro and Bonomo, 1973 : 7) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายในการสอนภาษาต่างประเทศ นอกจากจะมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในด้านเนื้อหาทางภาษาโดยตรง คือ ฝึกให้เกิดทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนแล้ว จะต้องมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาด้วย อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกันได้ ซึ่ง ลาโด (Lado. 1964 : 149) ก็ได้กล่าวเสริมในเรื่องนี้ว่า เราไม่สามารถสอนภาษาได้ดีโดยไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และจะไม่มี การเรียนรู้ภาษาอย่าง

แท้จริง ถ้าผู้เรียนไม่เข้าใจสิ่งที่เป็นรูปแบบ และค่านิยมของวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาษา

คริปเปอร์ และวิดโดว์สัน (Crippen and Widdowson. 1975 : 156) ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะกล่าวได้ว่าผู้ใดผู้หนึ่งเรียนรู้ภาษาใดภาษาหนึ่งแล้ว ก็ต่อเมื่อผู้นั้นได้เรียนรู้กฎการใช้ภาษา (rules of use) มากเท่า ๆ กับการเรียนรู้กฎทางภาษา (rules of formal linguistic system) และผู้นั้นต้องสามารถใช้ความรู้ทางภาษาหรือไวยากรณ์ไปใช้ในการสื่อความหมายได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังต้องทราบว่า จะใช้ภาษาแบบใดในสถานการณ์ใด จะต้องสามารถปรับการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคลที่กำลังจะพูดคุย จะต้องทราบว่า จะพูดเมื่อใด หรือจะไม่พูดเมื่อใด และจะต้องทราบว่า จะใช้ท่าทางอย่างใดให้ถูกต้องเหมาะสมกับสิ่งที่พูด ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์หรือวัฒนธรรมในสังคมนั้น วัฒนธรรมจึงเป็นตัวกำหนดรูปแบบการสื่อสารที่สำคัญที่สุด หรือที่ โวลสัน (Wolfson. 1983 : 31; citing Hymes. 1972.) เรียกว่า กฎของการพูด (Rules of Speaking) ซึ่งหมายถึงรูปแบบพฤติกรรมทางสังคมในภาษาเป้าหมาย ได้แก่ การรู้ว่าเมื่อใดควรจะเริ่มการสนทนาและอย่างไรหรือควรจะสนทนาเรื่องอะไรในสถานการณ์ใด จะใช้คำแทนตนเองและผู้อื่นอย่างไร หรือควรจะพูดอย่างไรในการทักทาย ชมเชย ขอโทษ เชื้อเชิญ ฯลฯ ซึ่งนับว่าเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการเรียนภาษาคำต่างประเทศ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมต่างไปจากเจ้าของภาษามาก จึงทำให้เกิดความผิดพลาดในการสื่อสารได้ง่าย ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมที่แตกต่างกันย่อมทำให้ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมในสังคมแตกต่างกันไปด้วย ดังตัวอย่างในเรื่องบทบาทด้านเพศ ซึ่งได้กล่าวไว้ในหนังสือ เรื่อง Face to Face ของ แซงเจอร์ (Zanger. 1985 : 70 - 71) ว่า ชายชาวอเมริกันชวนเพื่อนหญิงชาวตะวันตกออกไปรับประทานอาหารที่ภัตตาคารแห่งหนึ่ง และตกใจมากเมื่อพบว่า ฝ่ายหญิงพาน้องสาวไปด้วย ส่วนฝ่ายหญิงเองก็ตกใจเช่นกัน เมื่อฝ่ายชายบอกคนเสิร์ฟให้แยกชำระเงิน ทั้งนี้เนื่องจากในวัฒนธรรมตะวันตกนั้นให้ความสำคัญกับความเป็นตัวของตัวเอง ในขณะที่ของตะวันตกนั้นถือว่าการไปกันตามลำพังเป็นสิ่งที่ไม่สมควร รวมทั้งการที่ฝ่ายหญิงคาดหวังว่าฝ่ายชายจะต้องเป็นผู้ออกค่าอาหารทั้งหมดนั้น ก็ต่างไปจากวัฒนธรรมตะวันตกที่ไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์ตายตัวในเรื่องนี้ หรือในด้านของการใช้ภาษา ดังที่ ลี (Li. 1982 : 92) ได้เล่าประสบการณ์ของเขา

ว่า ขณะที่เขาทำงานเป็นล่ามให้นักธุรกิจชาวออสเตรเลีย และได้รับคำชมจากนายจ้างว่า "Your English is very good." ซึ่งเขาตอบไปว่า "No, not at all. My English is poor." อันเป็นรูปแบบที่เหมาะสมตามวัฒนธรรมของเขา แต่นายจ้างคิดว่าเขาฟังผิดจึงกล่าวซ้ำอีก ซึ่งเขาตอบปฏิเสธไปอีกเช่นกัน ต่อมาหลังจากที่ได้สังเกตการใช้ภาษาของเจ้าของภาษาแล้ว เขาจึงทราบว่ารูปแบบที่ถูกต้องในการตอบรับคำชมคือ "Thank you." ซึ่งลักษณะนี้เกิดจากวัฒนธรรมด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน ซึ่งเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของชาวเอเชียส่วนใหญ่ที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้อาจถูกมองไปในลักษณะของผู้ที่ลดความสำคัญของตน และไม่มีความเชื่อมั่นได้ นอกจากนี้ ในการสื่อสารที่ไม่ใช้คำพูด (non-verbal) ก็สามารถก่อให้เกิดความผิดพลาดในการสื่อสารได้เช่นกัน ดังตัวอย่างจากหนังสือ *Beyond Language* ของ เลวีน และ เอเดิลแมน (Levine and Adelman. 1982 : 179) ที่ว่า หญิงสาวชาวตะวันออกเห็นเพื่อนชายชาวตะวันตกผิวปากเรียก จึงรู้สึกโกรธมาก และรีบเบือนหน้าหนี จากนั้นก็เลิกคบกับเขาโดยเด็ดขาด ฝ่ายชายเองก็รู้สึกสับสน และไม่เข้าใจพฤติกรรมของฝ่ายหญิง ทั้งนี้เกิดจากการตีความผิดในลักษณะท่าทางที่ฝ่ายชายใช้ เพราะในวัฒนธรรมของฝ่ายหญิง ลักษณะเช่นนี้เป็นการแสดงออกทางด้านเพศ (sexual advance) ในขณะที่ในวัฒนธรรมฝ่ายชายเป็นเพียงการแสดงการท้าทายเท่านั้นเอง ซึ่งความเข้าใจที่ผิดพลาดนี้เป็นผลเสียทั้งสองฝ่าย เพราะเป็นการทำลายความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันไป

เห็นได้ว่า ความสามารถในการสื่อสารนั้น ย่อมต้องอาศัยความเข้าใจในวัฒนธรรมในการสื่อสารของชนชาติเจ้าของภาษาเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมเป็นตัวควบคุมพฤติกรรม ความคิด ความเชื่อ ตลอดจนทัศนคติของคนในสังคมนั้น ๆ ถ้าผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมของภาษานั้น ผู้เรียนก็จะเข้าใจ และใช้ภาษานั้นได้อย่างถูกต้อง (วัลภา ไทยจินดา. 2525 : 48) แต่จนปัจจุบันนี้ การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ยังมุ่งเน้นโครงสร้างทางไวยากรณ์ และกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าด้านวัฒนธรรม นอกจากนี้ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญของการสอนวัฒนธรรมควบคู่กับการสอนภาษา ดังเห็นได้จาก ผลการวิจัยของ เคือนดา ไมจันท์ (2529 : 115 - 116) เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูมัธยมในการสอนหัวข้อวัฒนธรรม

ในแบบเรียน โดยพบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นด้วยน้อยมากกับการให้ความสำคัญต่อการสอนหัวข้อ วัฒนธรรมในแบบเรียน เพราะไม่ทราบว่า จะสอนอะไร และอย่างไร บางส่วนมีความคิดว่า นักเรียนสามารถรู้วัฒนธรรมไปได้เอง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้การใช้ภาษาอังกฤษ ในการสื่อสาร ของนักเรียนไทย ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่ใช้เวลาเรียนภาษาอังกฤษมาเป็นเวลานาน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร และความเข้าใจ ในวัฒนธรรมในการสื่อสารของชนชาติเจ้าของภาษา รวมทั้งความสัมพันธ์ของทั้งสองสิ่งนี้เพื่อเป็น แนวทางในการพิจารณา ปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาว่านักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในชีวิตประจำวัน มากน้อยเพียงใด
2. เพื่อศึกษาว่านักเรียนมีความ เข้าใจในวัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามามีบทบาทใน สถานการณ์ที่ต้องการสื่อสารมากน้อย เพียงใด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร และ ความเข้าใจในวัฒนธรรมในการสื่อสาร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงระดับความสามารถของนักเรียนในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร
2. ทำให้ทราบถึงระดับความ เข้าใจของนักเรียน เกี่ยวกับวัฒนธรรมในการสื่อสารของ ชนชาติเจ้าของภาษาและหรือปัญหาความ เข้าใจทางวัฒนธรรมของนักเรียนไทย
3. ทำให้ทราบว่าความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารและความเข้าใจใน วัฒนธรรมในการสื่อสาร มีความสัมพันธ์ต่อกันหรือไม่
4. ทำให้ทราบว่าหัวข้อการสื่อสารใดที่เป็นปัญหาในการใช้ภาษา และปัญหาความ เข้าใจ ทางวัฒนธรรมของนักเรียนไทย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในวัฒนธรรม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความเข้าใจในวัฒนธรรมในการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนขนาดใหญ่ในจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2532 ซึ่งเรียนภาษาอังกฤษหลักจำนวน 585 คน
2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาพูดสนทนากัน และความเข้าใจในวัฒนธรรมที่เข้ามามีบทบาทในการสื่อความหมายในสถานการณ์ที่กำหนดเท่านั้น ทั้งนี้เพราะต้องการศึกษาความสามารถในการสื่อความหมายในชีวิตประจำวันให้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามสถานการณ์ เวลา บุคคลและวัฒนธรรม

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน หมายถึง ความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และบุคคล โดยวัดจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.1 การทักทาย (Greetings)
 - 1.2 การอำลา (Leave - takings)
 - 1.3 การแนะนำ (Introductions)
 - 1.4 การเชิญและตอบคำเชิญ (Invitations and Responses)
 - 1.5 การแสดงความรู้สึกชอบ - ไม่ชอบ (Likes and Dislikes).
 - 1.6 การขอร้องและการตอบรับหรือปฏิเสธ (Requests and Responses)

1.7 การแนะนำทิศทางและสถานที่ (Directions and Locations)

1.8 การขอโทษและยกโทษ (Apologies and Forgivenesses)

1.9 การให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการแก้ปัญหา (Advices and Suggestions)

1.10 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเห็นด้วยไม่เห็นด้วย (Agreements and Disagreements)

2. ความเข้าใจในวัฒนธรรม หมายถึง ความเข้าใจในมารยาทและขนบธรรมเนียมที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในการสื่อสารที่ปรากฏในถ้อยคำ และการใช้ภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำในการสื่อความหมาย โดยวัดจากแบบทดสอบความเข้าใจวัฒนธรรมในหัวข้อต่อไปนี้

2.1 มารยาทในการเรียกชื่อบุคคล (Addressing People)

2.2 มารยาทในการทักทาย และอำลา (Greetings and Leave-takings)

2.3 มารยาทในการแนะนำตนเองต่อผู้อื่น และแนะนำผู้อื่น (Introductions)

2.4 มารยาทในการเชิญ และตอบคำเชิญ (Invitations and Responses)

2.5 การแสดงอารมณ์และความคิดของตนเองต่อผู้อื่น (Expressing self-emotions and Thoughts)

2.6 มารยาทในการถามข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล (Asking for Information)

2.7 มารยาทในการชมเชย และตอบรับคำชมเชย (Complimentings and Responses)

2.8 มารยาทในการให้และรับของของผู้อื่น (Offers and Receiving Things)

2.9 มารยาทในการใช้ภาษาภายในการสื่อความหมาย (Non - verbal Communications)

2.10 บทบาทของเวลาในการนัดหมาย (Roles of Time)

3. ความสัมพันธ์ของความสามารถในการใช้ภาษากับความเข้าใจในวัฒนธรรม หมายถึง ความสัมพันธ์ของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรมของชาชาติเจ้าของภาษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นักภาษาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาหลายท่าน เป็นต้นว่า ลาโด (Lado) ฟินอคเคียโร (Finocchiaro) บราวน์ (Brown) ฯลฯ ต่างก็มีความคิดเห็นตรงกันว่า ภาษาและวัฒนธรรมนั้น เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก ดังนั้นในการเรียนการสอนภาษาจะต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาด้วย โดยเฉพาะ บราวน์ (Brown, 1980 : 129) ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า การเรียนภาษาที่ 2 ก็คือการเรียนวัฒนธรรมที่ 2 นั้นเอง จึงเป็นที่น่าสนใจว่าการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยนั้น จะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้นหรือไม่ หรือในทางกลับกัน การที่นักเรียนมีความเข้าใจในวัฒนธรรมตะวันตกอย่างคั่นั้น จะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมากขึ้นหรือไม่ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และความเข้าใจในวัฒนธรรมตะวันตกของนักเรียนไทย ทั้งนี้ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ และได้รวบรวมและเรียบเรียงไว้ในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
 - 1.1 การเรียนการสอนภาษา
 - 1.2 ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในวัฒนธรรม
 - 2.1 ความหมายของวัฒนธรรม
 - 2.2 วัฒนธรรมกับการเรียนการสอนภาษา
 - 2.3 บทบาทของวัฒนธรรมกับความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในประเทศไทย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1. การเรียนการสอนภาษา

แนวการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้นแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะที่สำคัญคือ แนวการสอนที่เน้นโครงสร้างทางภาษา ซึ่งเรียกว่า Structural Syllabus ส่วนอีกวิธีหนึ่งนั้น เน้นหน้าที่ของภาษาในการสื่อความหมาย โดยเรียกวิธีนี้ว่า Notional - Functional Syllabus (Brown. 1980 : 202 - 203)

กล่าวได้ว่า การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา เป็นการสอนตามแนวโครงสร้าง (Structural Syllabus) ซึ่งมีวิธีการสอนที่เด่น ๆ อยู่ 2 วิธีคือ การสอนโดยเน้นหนักในแง่ของกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ ซึ่งได้แก่ วิธีไวยากรณ์ - แปล (Grammar Translation Method) ส่วนอีกวิธีหนึ่งคือ ฝึกทักษะให้เป็นนิสัย ซึ่งเน้นหนักไปในทักษะด้านการฟัง - พูด โดยมีรูปแบบประโยคซ้ำ ๆ (Pattern practice) ได้แก่ วิธีสอนแบบฟัง - พูด (Audio-lingual Method) ซึ่งทั้งสองวิธีนี้ ต่างก็เคยได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย (Jacobovits. 1971 : 254 - 255)

การสอนด้วยวิธีไวยากรณ์ - แปล เกิดจากความเชื่อที่ว่า ภาษาทุกภาษาประกอบด้วยกฎเกณฑ์ที่มีการจัดเป็นระบบ ภาษาที่เรียนจึงเปรียบเสมือนระบบของกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีความหมายและมีความสัมพันธ์กับกฎเกณฑ์และความหมายในภาษาของผู้เรียน โดยกฎเกณฑ์และความหมายในภาษาของผู้เรียนนั้น จะเป็นตัวชี้แนะ (reference) ไปสู่การเรียนรู้ภาษาใหม่ (Stern. 1983 : 455) การสอนจึงใช้วิธีแปลเป็นภาษาของผู้เรียนทั้งหมด เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่เรียนอย่างแจ่มชัด และสามารถจดจำกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามการฝึกสอนด้วยวิธีนี้ ผู้เรียนไม่สามารถนำภาษาที่เรียนไปใช้ได้ เนื่องจากผิดธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษา คือ ไม่ได้เน้นทักษะด้านการฟังและพูด นอกจากนี้ยังไม่มีภาษาใดที่จะมีคำและโครงสร้างที่ให้ความหมายเหมือนกันโดยสมบูรณ์ การสอนโดยวิธีแปลจะยิ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสน (สุไร พงษ์ทองเจริญ. 2526 : 24)

จากการที่ผู้เรียนฟังภาษาอังกฤษไม่เข้าใจและพูดไม่ได้ จึงได้มีการพัฒนามาเป็นวิธีการสอนแบบฟัง - พูด (Audio-lingual Method) ซึ่งมีรากฐานอยู่บนความเชื่อหลัก 2 ประการที่ค่อนข้างเด่นชัด คือ ภาษาคือการพูด ไม่ใช่การเขียน (Language is speech, not writing) และภาษาคือนิสัย หรือความเคยชิน (Language is a set of habits) (Moulton. 1961 : 86 - 89) แนวการสอนจึงเน้นหนักไปในด้านการฝึกฟัง - พูด และการฝึกเลียนแบบรูปแบบประโยคซ้ำ ๆ จนเป็นนิสัย เพื่อให้เกิดความเคยชิน และนำไปใช้ได้โดยอัตโนมัติ อย่างไรก็ตาม แม้ความเชื่อนี้จะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป แต่ในทางปฏิบัติแล้วการฝึกฟัง - พูดอย่างมีประสิทธิภาพยังมีน้อยมาก เพราะผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถฟังและพูดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ดังรายงานผลการวิจัย ฉบับที่ 19 ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาอังกฤษของเด็กไทยในระดับต่าง ๆ ซึ่งกล่าวไว้ว่า มีครูไทยในกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 25 ที่บอกว่ามีความสามารถ เบื้องต้นที่จะฟังภาษาอังกฤษที่เจ้าของภาษาพูดได้เข้าใจ ยิ่งกว่านั้น ครูทั่วไปยังประมาณความสามารถของตนในการพูดภาษาอังกฤษต่ำกว่าความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษอีกด้วย (สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. 2519 : 52) ดังนั้นเมื่อผู้สอนขาดทักษะในการฟัง - พูด จึงเป็นไปได้ว่า ผู้สอนจะหันไปสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบฟัง - พูด อันเน้นไปในด้านการเรียนรู้กฎไวยากรณ์ และการเรียนโดยวิธีฝึกเลียนแบบรูปแบบภาษาซ้ำ ๆ

นอกจากนี้การฝึกเลียนแบบรูปแบบรายการซ้ำ ๆ เพื่อสร้างให้เกิดความเคยชินนั้น ยังเป็นการจำกัดความคิดในการสร้างสรรค์ของผู้เรียน คือ ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์ได้ภายในรูปแบบที่ได้ฝึกฝนมาเท่านั้น ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับความต้องการใช้ภาษาในชีวิตจริงของผู้เรียน เพราะแต่ละคนต่างก็ต้องการรูปแบบที่จะนำไปใช้สื่อความหมายตามความจำเป็นที่ไม่เหมือนกัน ซึ่ง วิดโดว์สัน (Widdowson. 1978 : 118) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า เมื่อผู้เรียนเรียนภาษาไม่จำเป็นต้องตั้งต้นด้วยการเรียนรู้ระบบของภาษา เพราะเขาต้องการจะเล่าเรื่อง ถามโต้ตอบ บอกความต้องการหรืออธิบายความรู้สึกที่มีอยู่มากกว่า แต่เมื่อพิจารณาดูสื่อการเรียนที่ใช้กันอยู่ส่วนมากในขณะนี้ จะเห็นว่าไม่สัมพันธ์หรือสอดคล้องกับความต้องการใช้ภาษาของผู้เรียน เพราะกิจกรรมทางภาษาที่จัดขึ้น มักจะเกิดในบรรยากาศที่ไม่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แต่สร้างขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายในการฝึก

ภาษาเท่านั้น ผู้เรียนจึงไม่สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

เมื่อเห็นว่าการเรียนการสอนตามแนวโครงสร้างนั้น ไม่เชื่อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความสามารถในการสื่อความหมายในชีวิตจริง อันเป็นเป้าหมายสำคัญของการเรียนภาษา จึงได้เกิดมีการเคลื่อนไหวในวงการสอนภาษา โดยนักภาษาศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาเป็นต้นว่า วิลกินส์ (Wilkins) และ แวน เอ็ก (Van Ek) ได้พิจารณาโปรแกรมการเรียนการสอนที่เรียกว่า Notional-Functional Syllabus หรือที่ภายหลังมีผู้นิยมเรียกว่า Communicative Syllabus ขึ้น โดยพยายามชี้ให้เห็นว่าสิ่งสำคัญที่สุดในการสอนภาษาต่างประเทศ ก็คือ ต้องทราบให้แน่ชัดว่าผู้เรียนต้องการสื่อความหมายในเรื่องใด และต้องใช้ภาษาอย่างไรในเรื่องนั้น ๆ เช่น ต้องการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในการถามข้อมูล ขอโทษ ขอบคุณ ได้แถม วิทยกวิจารณ์ ฯลฯ ซึ่งเหล่านี้ก็คือ function หรือสิ่งที่ภาษากระทำในการสื่อความหมายนั้น ๆ (Wilkins. 1976 และ Van Ek. 1977)

แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Syllabus) จึงเกิดจากความเชื่อที่ว่า ภาษาคือ การสื่อความหมาย (Language is for communication) ส่วนความสามารถทางตัวภาษา (Linguistic competence) อันได้แก่ ความรู้ในเรื่องของรูปแบบ (form) และความหมาย (meaning) ของภาษา จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของความสามารถในการสื่อความหมายเท่านั้น (Freeman. 1986 : 133) ดังนั้นในการจัดประมวลเนื้อหาในการสอน จึงควรกำหนดว่าจะให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาเพื่อใช้ใน function ใดบ้าง และในแต่ละ function จะต้องใช้รูปแบบภาษาอย่างไร รวมทั้งโครงสร้างไวยากรณ์ที่สอดคล้องอยู่ในแต่ละ function และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะช่วยให้ใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม เป็นต้นว่า จะต้องสื่อความหมายกับใคร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องสัมพันธ์กับท่าทาง และน้ำเสียงที่ใช้ การสื่อความหมายจึงจะเป็นไปอย่างสมจริง และมีประสิทธิภาพ

สรุปแล้วการเรียนการสอนภาษานี้ จุดประสงค์ปลายทางมิได้อยู่ที่ความรู้ในเรื่องของโครงสร้างไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังคงเป็นการรอบรู้ในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายตามหน้าที่ของภาษาในการสื่อสาร (Communicative functions) อีกด้วย เพราะความรู้ในเรื่องศัพท์และไวยากรณ์ จะไม่เกิดผลอะไร ถ้าผู้เรียนไม่สามารถใช้ภาษาได้ตามความต้องการที่จะสื่อสาร ดังนั้นในการปฏิบัติที่แท้จริงของการเรียนภาษาต่างประเทศก็คือ การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายตามที่ต้องการ ซึ่งแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนี้ ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในวงการเรียนการสอนภาษา และทำให้วิธีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเปลี่ยนแปลงไปดังนี้คือ

1. เป็นการสอนเพื่อเน้นความสามารถในการสื่อความหมาย (Communicative Competence) มากกว่าความสามารถทางตัวภาษา (Linguistic Competence)

2. เป็นการสอนที่รวมทักษะการฟัง-พูด นอกเหนือจากทักษะการอ่านและเขียน โดยเน้นภาษาที่จะนำไปใช้ได้จริง และการสอนเป็นการสอนในลักษณะของข้อความต่อเนื่องและปริบท มากกว่าประโยคเดี่ยว ๆ

3. เป็นการสอนให้ผู้เรียนระลึกอยู่เสมอว่ามีภาษาหลายรูปแบบที่ใช้ในการสื่อความหมาย และฝึกให้ผู้เรียนรู้จักนำรูปแบบต่าง ๆ ของภาษาไปใช้เพื่อสื่อความหมาย โดยการฝึกในบางขั้นตอนจะให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว (fluency) บางขั้นตอนจะให้ความสำคัญกับความถูกต้องของตัวภาษา (accuracy) และในระดับที่สูงขึ้นจะให้ความสำคัญกับความเหมาะสมในการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ (appropriacy) เท่า ๆ กับความถูกต้องของตัวภาษา

2. ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

การอยู่รวมกันในสังคม ทำให้มนุษย์มีความจำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์ (interact) กัน เพื่อสื่อความหมายในด้านต่าง ๆ เช่น เพื่อพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หรือเพื่อติดต่อค้าขายทำธุรกิจกัน ซึ่งในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ จำเป็นต้องใช้ภาษาซึ่งนับว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการสื่อความหมาย ดังนั้นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการสื่อความหมายจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาเป็นอย่างดี โยริโอ (Yorio, 1980 : 433 - 434) ได้พยายามรวบรวมแนวความคิดของนักภาษาศาสตร์เข้าด้วยกัน และสรุปว่า ความสามารถในการสื่อสาร ก็คือ ความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง สามารถเลือกคำพูดที่ถูกต้องเหมาะสมกับสังคม และวัฒนธรรม เพื่อที่จะให้ได้สิ่งที่ตนต้องการ เช่น ในสหรัฐอเมริกา ลูกค้านั่งหนึ่งคนใจ

เมื่อได้ยินคนขายของในร้านพูดว่า "What do you want?" แทนที่จะพูดว่า "May I help you?" หรือ "Can I help you?" หรือ "Can I show you something?" ซึ่งแม้ว่าประโยค "What do you want?" จะเป็นประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และสื่อความหมายได้ แต่ในด้านภาษาและสังคม (Sociolinguistics) แล้ว ถือว่าไม่ถูกต้อง เพราะในสังคมนั้น ถือว่าไม่สุภาพซึ่งคล้ายคลึงกับที่ พอลสตัน (Paulston, 1985 : 15) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการสื่อสารไม่จำกัดอยู่เฉพาะความสามารถในการใช้รูปแบบของภาษาเท่านั้น แต่รวมถึงกฎทางสังคม (Social rules) และความสามารถในการใช้รูปแบบของภาษาให้เหมาะสมกับสภาพทางสังคม คือ มีความรู้ว่าจะใช้ภาษาลักษณะใด กับใคร เมื่อไร ที่ไหน และอย่างไร จึงจะเป็นที่ยอมรับของสังคมนั้น ๆ

เนื่องจากแนวโน้มของการเรียนการสอนภาษาในปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การสอนจึงเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาได้ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน นอกจากผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการด้านศัพท์ เสียง โครงสร้างประโยคที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ แล้ว ยังต้องเข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกควบคู่ไปกับการสื่อสารด้วย ทั้งนี้เนื่องจากภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมายต่าง ๆ นั้น มิได้หมายความว่าเฉพาะถึงภาษาพูดหรือภาษาเขียนเท่านั้น อาทิกริยาต่าง ๆ ที่แสดงออกในระหว่างการสื่อสาร เช่น สีหน้า สายตา หรือการเคลื่อนไหววัฏวะของร่างกายก็นับว่าเป็นการสื่อสารเช่นกัน ดังที่ ลอ ออ ทูตางกูร (2524 : 3 - 5) ได้แบ่งประเภทของการสื่อสารภาษาออกเป็น 2 หมวด คือ

1. การสื่อสารภาษาโดยใช้ถ้อยคำ (Verbal Communication) เป็นการสื่อสารโดยใช้ภาษาพูดหรือภาษาเขียน ไม่ว่าจะเป็นโดยทางใด เช่น การพูดโดยตรง การโทรศัพท์ โทรเลข ขวเลข หรืออื่น ๆ เป็นต้น

2. การสื่อสารภาษาโดยไม่ใช้ถ้อยคำ (Non-verbal Communication) เป็นการสื่อสารโดยใช้ท่าทาง (gestures) สัญญาณ (signals) และพฤติกรรมที่เป็นสัญลักษณ์ (symbolic behaviors) อื่น ๆ นอกเหนือจากภาษาพูดหรือเขียน เช่น การสื่อสารของ

คนใบ้ การแสดงสีหน้าท่าทางในหนังสือ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารในลักษณะใด ต่างก็มีจุดประสงค์เพื่อสื่อความหมายตามที่ตนเองตั้งใจ (intended meaning) ซึ่งทั้งผู้ส่งสาร และผู้รับสาร ควรจะต้องเข้าใจในภาษาที่ใช้ได้ถูกต้องตรงกันทั้งสองฝ่าย เพราะความสำเร็จในการสื่อสารนั้นจะได้ผลมากหรือน้อยเพียงไร ย่อมจะขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้ส่งสารและผู้รับสารเป็นส่วนใหญ่ ซึ่ง เชวง จันทรเขตต์ (2528 : 32) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ส่งสารและผู้รับสารในการสื่อสารดังต่อไปนี้

1. ทักษะในการติดต่อสื่อสาร (communication skills) หมายถึงความสามารถในการใช้ภาษาทุกทักษะ คือ ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมทั้งความคิด

2. ทักษะคติ (attitudes) หมายถึงแนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยานับสุนนหรือ เป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน ซึ่งอาจดูได้จากพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การกระทำกิริยา ท่าทาง การพูด การเขียน เป็นต้น

3. ความรู้ (knowledge) หมายถึงระดับการศึกษา ความรู้ทั่วไป ความรอบรู้ ประสบการณ์ และคุณสมบัติอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลเข้าใจสิ่งต่าง ๆ

4. ระบบสังคม (social system) หมายถึงรูปแบบของระเบียบวิธีการ และความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันของบุคคล ถือกันว่าสังคมมีลักษณะเป็นแบบประกอบด้วยส่วนย่อยแตกต่างกันในแต่ละระบบ เช่น อาชีพ การงานต่างกัน ระบบการศึกษา เศรษฐกิจ การเมืองต่างกัน เป็นต้น

5. วัฒนธรรม (culture) เป็นชื่อรวมสำหรับแบบอย่างพฤติกรรมทั้งหลายที่ได้มาทางสังคม และถ่ายทอดกันไปทางสังคมโดยอาศัยสัญลักษณ์ ได้แก่ ภาษา ศิลปะ วิทยาศาสตร์ ศาสนา รวมทั้งสิ่งที่ เป็นวัตถุต่าง ๆ

ถ้าผู้ส่งสารและผู้รับสารมีคุณสมบัติดังกล่าวมาตรงกัน การสื่อสารก็จะได้ผลดีที่สุด แต่ถ้ามีคุณสมบัติต่างกันมาก การสื่อสารก็อาจไม่ได้ผลหรือได้ผลไม่ตรงเป้าหมาย ซึ่งในกรณีของการใช้

ภาษาอังกฤษของคนไทยกับเจ้าของภาษา (native speaker) ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร ย่อมมีคุณสมบัติต่างกันแน่นอน โดยเฉพาะในด้านของระบบสังคมและวัฒนธรรม ส่วนคุณสมบัติอื่น ๆ เช่น ในด้านทักษะ ทักษะคิด และความรู้ นั้น ก็ขึ้นอยู่กับบุคคล และโอกาสในการสื่อสารนั้น ดังนั้นในการสอนภาษาอังกฤษ ผู้สอนจะต้องพยายามให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ นอกเหนือไปจากตัวภาษา เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างเพียงพอที่จะใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ไฮม์ส์ (Hymes, 1978 : 38 - 71) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้โดยเสนอแนวคิดซึ่งควรคำนึงถึงในการเรียนการสอนภาษา เพื่อให้เกิดความสามารถในการสื่อสาร 3 ประการเช่นกัน คือ

1. ความสามารถในการใช้ภาษาในสังคม คือ ภาษาที่ใช้กับบุคคลในระดับต่าง ๆ กัน อาทิเช่น ลูกกับพ่อ ลูกจ้างกับนายจ้าง ฯลฯ ซึ่งย่อมจะมีภาษาและลีลาต่างกัน

2. ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อกิจวัตรประจำวัน เช่น การทักทาย การแสดงความสนใจ ดีใจ หรือเสียใจ การเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ฯลฯ

3. ขอบเขตของพฤติกรรมทางภาษา ซึ่งหมายถึงการใช้ภาษาแบบต่าง ๆ กับใคร เมื่อไร และที่ใด

นอกจากนี้ ไฮม์ส์ ยังได้กล่าวถึงทฤษฎีของการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม คือ

1. ความสามารถด้านไวยากรณ์ คือ สามารถตัดสินใจได้ว่าประโยคใดถูก หรือผิด หรือไม่อย่างไร

2. ความสามารถในการพิจารณาความหมาย และการนำไปใช้ ประโยคบางประโยคอาจถูกไวยากรณ์แต่ไม่สามารถนำไปใช้สื่อสารได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดต่าง ๆ ของกระบวนการนำไปใช้ เช่น ความจำ การรับรู้ ฯลฯ

3. ความสามารถที่จะตัดสินใจว่า ประโยคนั้นเหมาะสมกับสถานการณ์ที่ใช้หรือไม่

4. ความสามารถในการนำไปใช้จริง ซึ่งเป็นขั้นสุดท้าย

อัจฉรา วงศ์โสธร (2527 : 127) ก็ได้กล่าวถึงการสอนภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ 3 ด้าน คือ

1. ความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องทางภาษาศาสตร์ (Linguistic Competence) คือ ความสามารถในการสื่อความหมายโดยอาศัยพื้นฐานทางภาษาศาสตร์ เช่น เสียง ศัพท์ และไวยากรณ์ รู้ว่าประโยคใดถูกหรือผิดไวยากรณ์ ผิดที่ใด และสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้
2. ความสามารถทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic Competence) คือ ความสามารถในการใช้ภาษาได้เหมาะสมกับระเบียบสังคม บทบาท ฐานะ และวัฒนธรรมของผู้สื่อภาษา และรับภาษา
3. ความสามารถในการปฏิบัติตนเพื่อการใช้ภาษา (Pragmatic Competence) คือ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ การใช้กิริยาท่าทาง สีหน้า --และน้ำเสียงในการสื่อความหมาย

จากแนวคิดและหลักการดังกล่าว สรุปได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายก็คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงระบบไวยากรณ์ ความเป็นไปได้ของความหมาย และความเหมาะสมกับสถานการณ์ บุคคล และสังคมเข้าด้วยกัน เพื่อที่จะพูดออกมาเป็นภาษา และสามารถเข้าใจได้ถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม

เห็นได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น มิได้อาศัยความรู้กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังต้องมีความรู้ระเบียบวิธีปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมในการใช้ภาษาประกอบกันด้วย ซึ่งการที่ผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จในการใช้ภาษาอังกฤษ แม้ว่าจะใช้เวลาในการเรียนเป็นเวลาหลายปี อาจเนื่องมาจากการสอนในสมัยก่อนเน้นความสำคัญในด้านโครงสร้าง และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มากเกินไป โดยไม่คำนึงถึงการใช้ภาษาตามความเป็นจริงในชีวิต แต่ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นการสอนเพื่อให้เกิดความสามารถในการสื่อสารอย่างแท้จริง ซึ่งช่วยสนองความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษในด้านต่าง ๆ ซึ่งคาดว่าจะนำไปประโยชน์มาสู่ทั้งตัวผู้เรียนและวงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในวัฒนธรรม

1. ความหมายของวัฒนธรรม

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ต่างกล่าวถึงความหมายของคำว่า "วัฒนธรรม" ไว้ในทำนองเดียวกัน เป็นต้นว่า พระยาอนุมานราชธน (2501 : 9) กล่าวถึงวัฒนธรรมว่า เป็นวิถีดำเนินชีวิตของชุมชนหมู่หนึ่งซึ่งอยู่รวมกันในที่หนึ่งหรือประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ และเพ่งเล็งถึงความเป็นอยู่ของคนในส่วนรวม ไม่เฉพาะเอกชนหรือคน ๆ เดียว สิ่งต่าง ๆ ทุกสิ่งทุกอย่าง ที่มนุษย์เป็นผู้ปรุงแต่งสร้างขึ้น หรือดัดแปลงแก้ไขสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นอยู่ของคนในส่วนรวม ไม่ได้มุ่งเฉพาะตัวคน ๆ เดียวก็เป็นวัฒนธรรม พระมหาชาย โพธิ์ธิดา (2519 : 30) ก็ได้กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อความอยู่รอดหรือเพื่อความเป็นอยู่อย่างผาสุก หรือเพื่อจุดมุ่งหมายอย่างอื่นก็ตาม ไม่ว่าสิ่งที่สร้างขึ้นมานั้นจะเป็นวัตถุที่มองเห็น เช่น บ้านเรือน ข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ หรือเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ เช่น ระเบียบประเพณี กฎหมาย หรือศาสนา เป็นต้น

พัฒน์ น้อยแสงศรี (2520 : 34) ได้กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรม โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ ความหมายอย่างกว้างตามที่นักมนุษยวิทยาใช้ ได้แก่ วิถีการดำเนินชีวิตของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีความหมายตั้งแต่การหาเลี้ยงชีพ กฎหมาย การปกครอง ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ สภาพทางเศรษฐกิจ ระบบสังคม ตลอดจนศิลปกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งสิ่งดีงาม และไม่ดีงามควรแก่การปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงตามสมัย ส่วนความหมายอย่างแคบตามที่ประชาชนใช้ทั่วไป ก็คือ ศิลปะ วรรณคดี และประเพณีที่ควรรักษาไว้ ซึ่งคล้ายคลึงกับ ประจักษ์ ประภาทิพยากร (2527 : 36) ที่กล่าวถึงวัฒนธรรมใน 2 ลักษณะเช่นกันว่า สิ่งทั้งหลายในโลกนี้มี 2 อย่าง อย่างหนึ่งก็คือ สิ่งที่มีเองเป็นเองตามธรรมชาติ อีกอย่างหนึ่งก็คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น และบรรดาสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ในส่วนรวมของสังคมนั้น เกิดจากความจำเป็นในการดำรงชีวิตนั่นเอง ได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย

อาหารการกิน ยารักษาโรค เหล่านี้จัดเป็นวัฒนธรรมด้านวัตถุและยังมีความจำเป็นอื่น ๆ อันจะช่วยให้การดำรงชีวิตร่วมกันได้สะดวกสบายขึ้น ข้อกำหนดเกี่ยวกับความดี - หน้าที่อันพึงปฏิบัติต่อการสื่อความหมาย ความไพเราะ จึงทำให้เกิดการสร้างระเบียบประเพณี ศาสนา ภาษา วรรณคดี ดนตรี และศิลปะต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ก็จัดเป็นวัฒนธรรมเช่นกัน เรียกว่า วัฒนธรรมด้านจิตใจ

นอกจากนี้ เชวง จันทระเชตต์ (2528 : 105) ได้กล่าวถึงคำว่า "วัฒนธรรม" ว่าเป็นชื่อรวมสำหรับแบบอย่างของพฤติกรรมทั้งหมดที่ได้มาทางสังคม และที่ถ่ายทอดกันไปทางสังคม โดยอาศัยสัญลักษณ์ วัฒนธรรมจึงเป็นชื่อสัมฤทธิ์ผลที่เด่นชัดทั้งหมดของกลุ่มมนุษย์ รวมถึงทั้งหลายเหล่านี้ ได้แก่ ภาษา การทำเครื่องมืออุตสาหกรรม ศิลปะ วิทยาศาสตร์ กฎหมาย การปกครอง ศีลธรรม และศาสนา กับรวมถึงอุปกรณ์ที่เป็นวัตถุหรือสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งแสดงรูปแบบแห่งสัมฤทธิ์ผลทางวัฒนธรรมและทำให้ลักษณะทางวัฒนธรรมทางปัญญาสามารถยังผลเป็นประโยชน์ใช้สอยได้ เช่น อาคาร เครื่องมือ เครื่องจักรกล เครื่องมือสื่อสาร ศิลปวัตถุ ฯลฯ และยังได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ โดยอ้างจาก พระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2485 ได้แก่

1. ศศิธรรม คือ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิตส่วนใหญ่ เป็นเรื่องของจิตใจและได้จากศาสนา

2. เนติธรรม คือ วัฒนธรรมทางกฎหมาย รวมทั้งระเบียบประเพณีที่ยอมรับนับถือว่ามีความสำคัญพอ ๆ กับกฎหมาย

3. วัตถุธรรม คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น ที่เกี่ยวกับเรื่องการกินคืออยู่ดี เครื่องนุ่งห่ม บ้านเรือน ฯลฯ

4. สหธรรม คือ วัฒนธรรมทางสังคม หมายถึง คุณธรรมต่าง ๆ ที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน รวมถึงระเบียบบรรยาที่ติดต่อกันเกี่ยวข้องกับสังคมทุกชนิดด้วย

ส่วนด้านผู้รู้ชาวต่างประเทศนั้น ฟินอคเคียโร และโบโนโม (Finocchiaro and Bonomo. 1973 : 58) ได้กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรม โดยอ้างคำพูดของ เทเลอร์ (Taylor) ว่า วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีผสมผสานกันทั้งหมด รวมถึงแต่ความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม จรรยา ประเพณี ลักษณะนิสัย และความสามารถต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้มาจากการเป็นสมาชิกของสมาคมนั้น ๆ ทอมสัน (Thompson. 1965 : 27) ก็ได้ให้คำจำกัดความ คำว่า "วัฒนธรรม" ตามนัยของนักภาษาศาสตร์ไว้ว่า วัฒนธรรม คือ แนวชีวิตที่แต่ละบุคคลได้รับแบบอย่างมาตั้งแต่เกิดและสร้างความเชื่อ ค่านิยม และอิทธิพลต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นจะรู้สึก หรือปฏิบัติได้ พร้อมทั้งให้ระบบของภาษาซึ่งจะเป็นแนวทางให้บุคคลพูดได้ วัฒนธรรมจะทำให้บุคคลมองเห็นโลกของตนเอง และมีอิทธิพลให้บุคคลนั้นพูดหรือแสดงออกซึ่งความคิดต่าง ๆ ของเขาได้ เช่นเดียวกับ ลาโด (Lado. 1957 : 11) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นมาในอดีต เพื่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ทั้งที่เป็นสิ่งที่มองเห็นได้ และไม่อาจมองเห็นได้ มีเหตุผล ไม่มีเหตุผล และไม่เกี่ยวกับ เหตุผลซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้ทุกขณะในฐานะที่เป็นแนวทางที่มีศักยภาพและมีผลต่อพฤติกรรมของคน

นอกจากนี้ วาเลต (Valette. 1977 : 325) ได้กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรมไว้อย่างชัดเจน และครอบคลุมโดยสรุปได้ว่า วัฒนธรรมมี 2 ความหมายและเขียนแตกต่างกัน ความหมายแรกเขียนด้วยอักษร C ตัวใหญ่ คือ Culture หมายถึงผลรวมทั้งหมด อันเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสำเร็จของมนุษย์ในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของอารยธรรม ซึ่งได้แก่ ศิลปะ วรรณคดี สถาปัตยกรรม เทคโนโลยี การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ และปรัชญา ส่วนความหมายที่สองนั้น เขียนด้วยอักษร c ตัวเล็ก คือ culture หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมหรือการดำเนินชีวิตของคนในแต่ละสังคม ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เขารับประทานอะไรกันบ้าง ในโอกาสใด ดำเนินชีวิตอย่างไร วิธีการในการสร้างเสริมสังคม เจตคติที่บุคคลแสดงต่อเพื่อนฝูง และสมาชิกในครอบครัว การแสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ พฤติกรรมที่แสดงถึงความยินดี เศร้าโศก ผิดหวัง ระเบียบ

ประเพณีที่ต้องเรียนรู้ และปฏิบัติ ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ อันเป็นวิถีทางที่เกี่ยวกับเรื่องมนุษยวิทยา

จากความหมายของคำว่า "วัฒนธรรม" ซึ่งได้ยกมาเป็นตัวอย่างนี้ สรุปได้ว่า วัฒนธรรมมีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคมหนึ่ง ๆ ทั้งด้านรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งมนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อสนองความต้องการในการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข เช่น ที่อยู่อาศัย เครื่องใช้สอยต่าง ๆ ที่จำเป็น ศนตรี ศิลปะ รวมทั้งรูปแบบของพฤติกรรมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ซึ่งยึดถือว่าเป็นสิ่งดีงาม และปฏิบัติสืบต่อกันมาในสังคมนั้น ๆ ดังที่ บราวน์ (Brown. 1980 : 22) ได้กล่าวไว้อย่างน่าฟังว่า วัฒนธรรมนั้น เปรียบเสมือนแบบพิมพ์เขียว (Blueprint) ของชีวิตที่คอยแนะแนวพฤติกรรมของคนในชุมชนหรือสังคม และปลูกฝังอบรมชีวิตให้ดำเนินไปตามรูปแบบที่เป็นแนวนิยม และความคาดหวังของคนในสังคม

2. วัฒนธรรมกับการเรียนการสอนภาษา

จุดประสงค์ปลายทางของการเรียนการสอนภาษาก็คือ การที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับในชั้นเรียนไปใช้เพื่อสื่อความหมายในชีวิตจริงได้ แต่การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย และความเข้าใจในสังคมนั้น ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารภาษาที่ใช้ถ้อยคำหรือภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำก็มักจะแฝงไว้ด้วยความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ ความรู้สึกนึกคิด หรือการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตตามวิถีทางที่ปฏิบัติกันมาตามบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งสิ่งดังกล่าวนี้ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง และยอมรับกันว่า นั่นคือ "วัฒนธรรม" ของคนในสังคมนั้น ดังที่ บราวน์ (Brown. 1980 : 124) ได้กล่าวไว้ว่า ภาษากับวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ผสมผสาน เข้าด้วยกันอย่างแนบแน่นแยกจากกันไม่ได้ และยังเป็นองค์ประกอบที่ช่วยคงความสำคัญของกันและกันไว้ เพราะว่าภาษาเป็นผลผลิตของวัฒนธรรม และขณะเดียวกันก็เป็นสื่อในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ทางวัฒนธรรมให้เป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไป ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศก็คือ การเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาควบคู่กันไปด้วยนั่นเอง

นักภาษาศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาหลายท่านได้ให้ความสำคัญกับการสอนเนื้อหาทางวัฒนธรรมควบคู่ไปในการเรียนการสอนภาษา ดังที่ จอห์นสตัน (Johnston, 1967 : 75 - 77) กล่าวว่า การเรียนภาษาต่างประเทศนั้นเป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศอย่างหนึ่ง ซึ่งจะเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความเข้าใจในวัฒนธรรมของเขา ผู้สอนจึงควรให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของผู้ที่เป็นเจ้าของภาษานั้น ๆ ด้วย จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์และพร้อมที่จะติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติได้เป็นอย่างดี และ นอสแตรนด์ (Nostrand, 1966 : 21) ก็ได้ให้ความเห็นว่า การสอนวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาควบคู่ไปกับการสอนภาษาต่างประเทศมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจภาษาคำต่างประเทศเพิ่มขึ้น เพราะผู้เรียนบางคนอาจไม่เห็นความสำคัญหรือประโยชน์ของการเรียนภาษาคำต่างประเทศ แต่สนใจที่จะศึกษาวิธีการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีแก้ปัญหาในครอบครัวของชาวต่างประเทศ ซึ่งการสอนเนื้อหาด้านวัฒนธรรมก็จะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้

ลาโด (Lado, 1964 : 149) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรม โดยเน้นที่การสอนว่า เราไม่สามารถสอนภาษาได้ดี โดยไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และจะไม่มี การเรียนรู้ภาษาอย่างแท้จริง ถ้าผู้เรียนไม่เข้าใจสิ่งที่เป็นรูปแบบและค่านิยมของวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาษาเช่นเดียวกับ บรูคส์ (Brooks, 1964 : 88 - 89) ซึ่งกล่าวถึงครูสอนภาษาว่า ในฐานะของครูสอนภาษาแล้ว เราจะต้องให้ความสนใจในการศึกษาด้านวัฒนธรรม ไม่ใช่เพราะว่า เราต้องสอนวัฒนธรรมด้วยความจำเป็น แต่เป็นเพราะ ถ้าเราสอนภาษาโดยไม่ได้อสอนเรื่องราวทางวัฒนธรรมแทรกไปด้วย ก็จะเป็นการสอนเพียงสัญลักษณ์ที่ไม่มี ความหมาย หรือเป็นสัญลักษณ์ที่นักเรียนยังไม่เข้าใจหรือ เข้าใจผิดอยู่ นักเรียนจะสามารถประมวลมโนภาพหรือเรื่องราวต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้ ถ้าหากว่าเขาได้รับการสอนที่เน้นหรืออธิบายให้เข้าใจภูมิหลังทางวัฒนธรรม

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสอนเนื้อหาทางวัฒนธรรมเช่นกัน โดยได้ตั้งจุดประสงค์ของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไว้ว่า

เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2523 : 40) ซึ่งแสดงว่า ผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนโดยเน้นความรู้ด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาควบคู่ไปกับการเรียนภาษาด้วย แต่ในความเป็นจริงแล้ว การสอนเนื้อหาด้านวัฒนธรรมยังไม่ได้ได้รับความสนใจมากนัก เห็นได้จากการที่ครูสอนภาษายังไม่เห็นความสำคัญของการสอนเนื้อหาด้านวัฒนธรรม ดังที่ เดอนคา ไมจันท์ (2529 : 115 - 116) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาทั้งโรงเรียนรัฐบาล และเอกชน พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมการเรียนการสอนวัฒนธรรม และยังเห็นด้วยน้อยมากในการให้ความสำคัญต่อการสอนหัวข้อวัฒนธรรมที่ปรากฏในบทเรียน โดยให้เหตุผลว่าไม่ทราบจะสอนอะไร หรือไม่มีเวลาพอ บางส่วนคิดว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้วัฒนธรรมได้ภายหลัง และบางส่วนคิดว่าวัฒนธรรมไม่เกี่ยวข้องกับภาษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวการสอนที่ผ่านมานั้น เน้นการสอนในแนวโครงสร้าง (Structural Syllabus) โดยเฉพาะการสอนด้วยวิธีไวยากรณ์ - แปล ซึ่งมีแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมว่า เป็นส่วนประกอบในวรรณคดี และศิลปเท่านั้น (Culture is viewed as consisting of literature and fine art) (Freeman. 1986 : 12)

สาเหตุดังกล่าวนี้ อาจมีส่วนให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการสื่อสารนั้น ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจทางวัฒนธรรมเป็นอย่างดีด้วย ดังที่ เบนดา (Benda. 1983 : 23) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการสื่อสารไม่จำกัดอยู่เฉพาะความสามารถในการใช้รูปแบบของภาษาเท่านั้น แต่รวมถึงรูปแบบของวัฒนธรรมในสังคมนั้น ๆ ด้วย เพราะแต่ละสังคมจะมีการแสดงออกในด้านอารมณณ์ ทัศนคติ ประชดประชัน สนุกสนาน เศร้า และอื่น ๆ โดยเป็นไปตามวิถีทางของรูปแบบพฤติกรรม และวัฒนธรรมซึ่งแสดงออกมากับภาษานั้นเอง ดังนั้นการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษา โดยเน้นการสอนเสริมด้านวัฒนธรรมควบคู่ไปกับการสอนภาษาจะมีส่วนช่วยให้การเรียนการสอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. บทบาทของความเข้าใจในวัฒนธรรมกับความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

ดังที่กล่าวมาข้างต้นว่า การสื่อสารด้วยภาษานั้น แบ่งเป็น 2. ประเภท คือ การสื่อสารภาษาที่เป็นถ้อยคำ (verbal) และการสื่อสารภาษาที่ไม่เป็นถ้อยคำ (non-verbal) ซึ่งการสื่อสารภาษาทั้งสองประเภทนี้ ต่างก็มีวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วยเสมอ ทั้งนี้เพราะภาษาเป็นผลผลิตของวัฒนธรรมเป็นตัวสื่อสารให้ผู้คนได้รู้และมองเห็นวัฒนธรรมนั้นด้วยความเข้าใจ (Gladstone. 1972 : 192) ดังนั้นผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการสื่อสาร ย่อมจะต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษานั้น ๆ เป็นอย่างดี

แต่ละสังคมต่างก็มีรูปแบบวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไปเป็นเอกลักษณ์เฉพาะสังคมนั้น ๆ ดังนั้นการสื่อสารระหว่างคนต่างชาติ ต่างภาษา และต่างวัฒนธรรมกันนั้น ก็จะมีรูปแบบของภาษาที่ใช้ต่างกันไป ดังที่ เซวง จันทรเชตต์ (2528 : 119) ได้ให้ตัวอย่างการใช้ภาษาในการทักทายในวัฒนธรรมที่ต่างกันว่า เวลาคนไทยพบกันมักจะถามกันว่า "ไปไหนมา" (Where have you been?) ฝรั่งเศสคนถึงกับล้อว่าคนไทยกลัวหลงทางต้องคอยถามกันอยู่เรื่อย ส่วนคนจีนบางคนมักจะถามว่า "กินข้าวรึยัง" (Have you eaten?) รายนี้เป็นห่วงเรื่องท้อง ส่วนคนอังกฤษเป็นห่วงเรื่องดินฟ้าอากาศ พบหน้ากันหลังจากทักทายกันแล้วมักจะคุยถึงดินฟ้าอากาศ เช่น "Look like rain, doesn't it?, Wonderful day, isn't it? หรือ Cloudy today, isn't it?" หรือในการชมเชย ซึ่ง วูล์ฟสัน (Wolfson. 1981 : 119 - 123) ได้กล่าวในเรื่องนี้ว่า การชมเป็นสิ่งยากต่อการเข้าใจถ้าหากผู้ฟังไม่คุ้นเคยกับวัฒนธรรมของผู้เป็นเจ้าของภาษา เพราะการชมในแต่ละวัฒนธรรมอาจจะมีถ้อยคำและหน้าที่ในการสื่อความหมายต่างกันไป เช่น ในภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน (American English) นั้น การชมเชยอาจทำหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือไปจากการชมเชยธรรมดาก็ได้ เช่น อาจใช้การชมเพื่อเป็นการทักทาย การขอบคุณ การขอโทษหรือในการเริ่มต้นการสนทนาก็ได้ นอกจากนี้ยังมีความถี่ในการชมเชยค่อนข้างมาก ซึ่งทำให้ผู้ที่ไม่คุ้นเคยมักจะกล่าวว่า คนอเมริกันชอบกล่าวคำชมเชยอย่างฟุ่มเฟือย ทำให้ผู้คล้อยว่าไม่จริงใจ และยังทำให้ผู้ถูกชมที่มาจากวัฒนธรรมต่างไปจากคนอเมริกันได้รับความขวยเขิน

การสื่อสารโดยไม่คำนึงถึงวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อาจทำให้เราถูกมองว่าเป็นคน ไม่มีมรรยาท หรือมีบุคลิกน่ารังเกียจได้ ดังที่ วุฒิสัน ได้กล่าวว่า ในการติดต่อกับชาวต่างชาตินั้น การออกเสียง หรือใช้โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ผิดนั้นจะเป็นเรื่องธรรมดา แต่ถ้าเราผิดในเรื่อง กฎของการพูดแล้ว เจ้าของภาษามักจะตีความไปว่าเราเป็นคนไม่มีมรรยาท เพราะเขาเองมักจะไม่นำคำนึงถึงการใช้ภาษาในสังคมของเรา ซึ่งในเรื่องนี้ บราวน์ (Brown, 1980 : 123 - 124) ได้ให้เหตุผลที่น่าสนใจว่า เรามักจะเชื่อว่าสิ่งที่อยู่แวดล้อม ซึ่งเราเข้าใจ และคุ้นเคยอยู่นั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอ สิ่งเหล่านี้ได้ซึมซาบเข้าสู่ตัวเราโดยไม่รู้ตัว แต่สิ่งที่ควรจะเป็นเรื่องถูกต้องของ แต่ละคนนั้น ไม่ว่าจะเป็นด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความคิด ฯลฯ บางเรื่องอาจดูเป็นความ บ้าคลั่ง หรือหยาบคายในสายตาของผู้ที่อยู่ต่างวัฒนธรรม ดังนั้นความเข้าใจผิดระหว่างสมาชิกของ แต่ละวัฒนธรรมจึงเกิดขึ้นได้โดยง่าย ซึ่ง อัดัมส์ (Adams, 1964 : 3) ก็เห็นด้วยในเรื่องนี้ และได้ศึกษาการตีความหมายในเรื่องของทำนอง (melody) และจังหวะ (rhythm) ในการ ออกเสียง ในวัฒนธรรมอียิปต์และอเมริกัน พบว่า ทำนองและจังหวะในการออกเสียง ซึ่งบอก ความจริงใจในหมู่ชนชาวอียิปต์ กลับ เป็นเสียงที่แสดงความโกรธ ความฉุนเฉียวหรือการขวนทะเลาะ ในหมู่ชาวอเมริกัน และในทางตรงข้ามทำนองหรือจังหวะในการออกเสียงที่แสดงถึงความมีคุณธรรม ในภาษาอเมริกัน กลับกลายเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความไม่เป็นมิตร การแสดงความอาฆาตพยาบาท และการแสดงความโกรธเกรี้ยวสำหรับชาวอียิปต์ เชวง จันทรเขตต์ (2528 : 116) ก็ได้ กล่าวถึงการใช้อังกฤษของคนไทยในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นต้นว่า

ฝรั่ง : I've just won a scholarship. (ผมเพิ่งได้รับทุนเล่าเรียน)

คนไทย : We have to celebrate, you have to give me a treat.

(เราต้องเลี้ยงฉลองกัน คุณต้องเลี้ยงผมนะ)

แทนที่ จะพูดว่า : Congratulation! (ขอแสดงความยินดีด้วยครับ)

เห็นได้ชัดว่า ในตัวอย่างนี้คนไทยใช้ภาษาอังกฤษโดยอาศัยภูมิหลังทางวัฒนธรรมไทย ซึ่ง การแสดงความยินดีนั้น มักจะควบคู่ไปกับการเลี้ยงฉลองโดยมักจะกะเกณฑ์ให้ผู้ซึ่งประสบความสำเร็จ

เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการเลี้ยง ซึ่งตามวัฒนธรรมตะวันตกแล้ว การแสดงความยินดีควรแสดง โดยใช้คำพูดว่า "Congratulation" หรือ "Well done" ในการพูดกับเพื่อนสนิท ส่วนเรื่องที่จะมีการเลี้ยงฉลองหรือไม่ นั้น เป็นเรื่องที่จะตกลงกันทีหลัง โดยที่ผู้ประสบความสำเร็จเป็นผู้ตัดสินใจ

ฝรั่ง : My sister had an accident. She is in hospital now.

(น้องสาวผมประสบอุบัติเหตุ ตอนนี้เธออยู่ในโรงพยาบาล)

คนไทย : How is she? (ตอนนี้เธอเป็นอย่างไรบ้าง)

แทนที่ จะพูดว่า : I'M sorry to hear that. (ผมเสียใจด้วยครับ)

ในกรณีนี้ การใช้วัฒนธรรมไทยในการแสดงความเสียใจ ซึ่งแสดงออกถึงความห่วงใยในผู้ที่ได้รับบาดเจ็บนั้น อาจเป็นที่ยอมรับได้ ถ้ารู้จักใช้ทำนองในการออกเสียง (Intonation) ได้ถูกต้อง แต่โดยทั่วไปตามวัฒนธรรมตะวันตกนั้น ควรใช้คำพูด ซึ่งแสดงความเสียใจก่อนการถามถึงอาการของผู้ป่วย

เห็นได้ว่า คนไทยจะต้องประสบปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อความหมายอันเกิดจากความแตกต่างด้านวัฒนธรรม ซึ่ง มยุรี กลิ่นศรีสุข (2528 : 82 - 100) ได้ทำการวิเคราะห์รูปแบบการใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษที่เป็นถ้อยคำ ในหัวข้อการใช้ภาษาในการสนทนาของบอทท์ (D.E. Bott) ได้แก่ การทักทาย การอำลา การเชิญ การเสนอให้ความช่วยเหลือ ฯลฯ พบว่า รูปแบบการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษนั้น มีส่วนที่คล้ายคลึงกันน้อยมาก ซึ่งอาจทำให้ผู้ใช้ภาษาเกิดความผิดพลาดได้เป็นต้นว่า ในการทักทายภาษาอังกฤษมักจะใช้คำว่า "Hello" "Good morning" แต่ภาษาไทยมักจะทักกันว่า "ไปไหนมา" ดังนั้น คนไทยอาจทักเป็นภาษาอังกฤษว่า "Where are you going?" ก็ได้

นอกจากนี้การแสดงสีหน้า ท่าทาง การสบตา การเว้นระยะห่างระหว่างคู่สนทนาหรือรูปแบบของภาษาที่ไม่ใช่ถ้อยคำอื่น ๆ ก็มีบทบาทในการสื่อความหมายมากเช่นกัน เพราะนอกจากผู้ใช้ภาษาจะต้องทราบว่าจะพูด "อะไร" แล้ว ยังต้องทราบว่าจะพูด "อย่างไรด้วย" ซึ่ง บราวน์ (Brown, 1980 : 198 - 202) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการสื่อความหมายนั้น ต้อง

หมายรวมถึงความสามารถในการสื่อสารที่ไม่ใช้ถ้อยคำ (Non-verbal Communication) ด้วยการสื่อสารประเภทนี้อยู่ในสำนึก (subconscious) ของเจ้าของภาษา เช่นเดียวกับการสื่อสารด้วยภาษา แต่มีส่วนที่สัมพันธ์กับการแสดงออกด้านวัฒนธรรมมากกว่า ดังนั้นสิ่งสำคัญในการศึกษาด้านวัฒนธรรม จึงเกี่ยวข้องกับการสื่อสารที่ไม่ใช้ถ้อยคำอยู่มาก และความไม่เข้าใจในวัฒนธรรมก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความผิดพลาดในการสื่อความหมายได้ เป็นต้นว่า ชาวยุโรปส่วนใหญ่จะให้การพยักหน้าแทน คำตอบว่า "Yes" แต่ชาวเอสกิโมนั้น การพยักหน้า หมายถึง "No" และการส่ายหน้าหมายถึง "Yes" บรรานยังได้เสนอหัวข้อการสื่อสารที่ไม่ใช้ถ้อยคำ ซึ่งมีสำคัญต่อการแสดงออกทาง วัฒนธรรมดังนี้

1. ท่าทางและภาษากาย (Gesture and body language)
2. การสบตา (Eye contact)
3. การเว้นระยะห่างระหว่างคู่สนทนา (Physical distance or Proxemics)
4. ศิลปวัตถุ (Artifacts)
5. การสัมผัส (Touching or Kinesthetic Modality)
6. นาสิกประสาท (Olfactory Modality)

รูบิน (Rubin. 1983 : 11 - 13) ซึ่งศึกษารูปแบบในการปฏิเสธของชนชาติต่าง วัฒนธรรมกัน ได้กล่าวว่า ความสามารถในการสื่อความหมาย คือ ความสามารถที่จะตีความหมาย ของสารได้ตลอดทั้งตัวภาษาและวัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในภาษานั้น แต่ละวัฒนธรรมต่างก็มีวิธีการ ที่แสดงออกถึงการปฏิเสธมากกว่าการพูดปฏิเสธโดยตรง .ซึ่งจะเป็นปัญหาในการตีความต่อผู้ที่ไม่ใช่ เจ้าของภาษาอย่างมาก ตัวอย่างเช่น การเงียบ (silence) นั้น ในสหรัฐอเมริกา จะ หมายถึงคำว่า "ไม่" เช่น การเงียบเมื่อได้รับคำเชิญ แต่ในประเทศอังกฤษ อาจหมายถึง "บางที" หรือ "จะคิดต่อไปใหม่" ส่วนชาวอาปาเช่นั้น การเงียบจะใช้เพื่อแสดงความเคารพต่อ บุคคลบางคน เช่น เมื่อพบคนแปลกหน้า หรืออยู่ในศาล

จากข้อมูลที่ยกมาข้างนี้ แสดงให้เห็นว่าความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษามีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการสื่อสารเป็นอย่างมาก นอกเหนือไปจากความรู้ในด้านโครงสร้าง และความหมาย ดังนั้นผู้สอนภาษาจะต้องมีความเข้าใจในวัฒนธรรม และเห็นความสำคัญของการสอนเนื้อหาวัฒนธรรมควบคู่ไปกับการสอนภาษาด้วย เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนภาษาได้อย่างเข้าใจและสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม เป้าหมาย

สถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในประเทศไทยและวัฒนธรรมที่เข้ามา เกี่ยวข้องใน การสื่อความหมาย

การอยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้มนุษย์จำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันโดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะชนชาติหรือภาษาใด ประเทศไทยแม้ว่าจะใช้ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ แต่ก็มีความจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเพื่อติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติอยู่เสมอ โดยเฉพาะปัจจุบัน การเดินทางไปมาหาสู่กันระหว่างประเทศ เป็นไปได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีชาวต่างชาติเดินทางมาประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น และจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับชาวไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นต้นว่าการเดินทางโดยรถรับจ้าง การซื้อของใช้จำเป็น หรือของที่ระลึกต่าง ๆ การสั่งอาหารรับประทานในร้านค้า เป็นต้น ซึ่งการติดต่อสื่อสารในระดับนี้ มักจะเป็นการสื่อสารที่ต้องพบปะสนทนากัน (face to face communication) และต้องอาศัยความสามารถด้านการฟัง - พูด เป็นหลัก ดังนั้นผู้ที่มีความสามารถในการฟัง และพูดภาษาอังกฤษ ก็ย่อมจะเป็นผลดีทั้งต่อกิจการงานของตนเองและต่อประเทศชาติอีกด้วย

เนื่องจากการใช้ภาษาอังกฤษด้านการฟัง - พูด มีความสำคัญและจำเป็นต้องใช้มากขึ้น การเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงได้มีการกำหนดหลักสูตรโดยเน้นการฝึกทักษะเฉพาะด้านนี้เพิ่มขึ้น โดยเปิดเป็นวิชาเลือกในระดับมัธยมศึกษา คือ ในรายวิชาฟัง - พูด 1 - 2 (อ.041, 042, 661 และ 662) ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษในการฟัง - พูด ใน

สถานการณ์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น โดยมีการกำหนดสถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในประเทศไทย ซึ่งนักเรียนควรทราบไว้ดังเช่น ในจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา ฟัง - พูด^๑(อ.๖๖1 - ๖๖2) ของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 11 จ. นครราชสีมา ที่ผู้วิจัยได้ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดสถานการณ์การใช้ภาษาที่นักเรียนต้องเรียนรู้ไว้ดังนี้คือ

1. การหักทลายตามเวลา และสถานที่ต่าง ๆ
2. การแนะนำตัวเองกับบุคคลอื่น และทางโทรศัพท์
3. การกล่าวคำอำลา
4. การถาม และกล่าวแสดงความขอบคุณอย่างสุภาพ
5. การสนทนาในร้านค้า (ซื้อขายสิ่งของ)
6. การขอร้อง และการตอบรับ และปฏิเสธ
7. การแลกเปลี่ยนสิ่งของซึ่งกันและกัน
8. การแนะนำทิศทางในการเดินทาง และแนะนำสถานที่
9. การถามตอบ เกี่ยวกับ เวลา
10. การขอโทษ ขอภัย
11. การซื้อตั๋วรถประจำทาง หรือรถไฟ
12. การพูดคุยเกี่ยวกับอาหารการกิน
13. การพูดคุยเกี่ยวกับงานอดิเรก และงานอาชีพ
14. การพูดคุย เกี่ยวกับอาหาร และอากาศ
15. การพูดแสดงการ เปรียบเทียบ หรือความคิดเห็น
16. การพูดลำดับ เหตุการณ์
17. การพูดบรรยายเกี่ยวกับ เหตุการณ์ในอดีต
18. การพูดให้คำแนะนำช่วยเหลือในการแก้ปัญหา
19. การพูดบรรยายในห้องประชุม
20. การพูดแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการ เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย

จากการศึกษานั่งสือแบบเรียนรายวิชา ฟัง - พูด 1, 2 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้

- » อนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 3 เล่ม ได้แก่ Keep Talking, Say the Right Things และ Getting Through to People และบทเรียนการฟัง - พูด ในระดับต้น (First Stage or Beginner) ของต่างประเทศที่ผลิตขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1983 เป็นต้นไป จำนวน 4 เล่ม ได้แก่ Starting Strategies, Speaking Out, Encounters และ Orbit 2 พบว่า มีสถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษตรงกับที่กำหนดไว้ในรายจุดประสงค์ การเรียนรู้รายวิชา ฟัง - พูด 1-2 ของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 11 จ. นครราชสีมา ดังที่แสดงไว้ในตาราง 1 ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 สถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษที่กำหนดไว้ในรายจุดประสงค์การเรียนรู้และที่ปรากฏ
ในแบบ เรียนในและต่างประเทศ

สถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษใน รายจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา ทั้ง-ชุด 1,2	แบบเรียนของไทย			แบบเรียนจากต่างประเทศ			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1. การทักทายถามเวลาและสถานที่ต่าง ๆ	/	/	/	/		/	
2. การแนะนำตัวเองกับบุคคลอื่นและทาง โทรศัพท์	/	/	/	/	/	/	/
3. การกล่าวคำอำลา	/	/	/	/		/	/
4. การถามและกล่าวแสดงความขอบคุณ อย่างสุภาพ						/	/
5. การสนทนาในร้านค้า (ซื้อขายสิ่งของ)	/			/		/	/
6. การขอร้องและการตอบรับและปฏิเสธ	/	/	/	/	/	/	
7. การแลกเปลี่ยนสิ่งของซึ่งกันและกัน							
8. การแนะนำทิศทางในการเดินทางและ แนะนำสถานที่	/	/	/	/	/	/	/
9. การถามตอบ เกี่ยวกับเวลา				/		/	/
10. การขอโทษขอภัย	/	/	/		/	/	/
11. การซื้อตั๋วรถประจำทางหรือรถไฟ							/
12. การขอบคุณ เกี่ยวกับอาหารการกิน							
13. การขอบคุณ เกี่ยวกับงานอดิเรกและงานอาชีพ							
14. การขอบคุณ เกี่ยวกับอาหารและอากาศ				/			/
15. การพูดแสดงการ เปรียบเทียบหรือความคิดเห็น	/		/				/
16. การพูดลำดับเหตุการณ์							
17. การพูดบรรยายเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีต			/		/	/	/
18. การพูดให้คำแนะนำช่วยเหลือในการแก้ปัญหา	/	/	/	/	/	/	/
19. การพูดบรรยายในห้องประชุม							
20. การพูดแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย	/	/	/	/	/		/

หมายเหตุ (1) Keep Talking

(2) Say the Right Things

(3) Getting Through to people

(4) Starting Strategies

(5) Speaking Out

(6) Encounters

(7) Orbit 2

จากตารางแสดงให้เห็นว่า สถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษที่นักเรียนควรทราบ ที่พบได้
ในแบบเรียนภาษาอังกฤษทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งตรงกับที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์การ
เรียนรู้รายวิชา พัง - พุด 1, 2 ของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 11

จ. นครราชสีมา เกิน 80% ขึ้นไปมีดังนี้

1. การทักทายตามเวลา และสถานที่ต่าง ๆ
2. การแนะนำตัวเองกับบุคคลอื่น และทางโทรศัพท์
3. การกล่าวคำอำลา
4. การขอร้อง และการตอบรับ และปฏิเสธ
5. การแนะนำทิศทางในการเดินทาง และแนะนำสถานที่
6. การขอโทษ ขออภัย
7. การพูดให้คำแนะนำ และช่วยเหลือในการแก้ปัญหา
8. การพูดและแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการเห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย

นอกจากนี้สถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษ ที่พบในแบบเรียนดังกล่าว เกิน 80% ขึ้นไป

แต่อยู่นอกเหนือจากที่ได้กำหนดไว้ในรายจุดประสงค์ มีดังนี้คือ

1. การเชิญในสถานการณ์ต่าง ๆ และการตอบรับและปฏิเสธคำเชิญ
2. การพูดแสดงความรู้สึกชอบ-ไม่ชอบ

ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับด้านวัฒนธรรมที่เข้ามามีบทบาทในการสื่อความหมายในสถานการณ์
ต่าง ๆ นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาหัวข้อวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่มีความแตกต่างไปจากวัฒนธรรมไทย
ในหนังสือที่เกี่ยวกับการศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษข้ามวัฒนธรรม จำนวน 2 เล่ม คือ Beyond
Language (Levine and Adelman, 1982) และ The Culture Puzzle (Levine
and the others, 1987) และนำมาเปรียบเทียบกับสถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในประเทศ
ไทยที่ได้จากการศึกษาหนังสือแบบเรียนพัง-พุดภาษาอังกฤษทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวน 7 เล่ม
ดังกล่าว พบว่า หัวข้อวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่แตกต่างจากของไทยและพบได้ในแบบเรียน
ภาษาอังกฤษ มีดังต่อไปนี้

1. การเรียกชื่อบุคคล
2. การทักทาย และการอำลา
3. การแนะนำตนเองต่อผู้อื่น และแนะนำผู้อื่น
4. การถามข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล
5. การชมเชย และตอบรับคำชมเชย
6. การให้และรับของขวัญ
7. การใช้ภาษากายในการสื่อความหมาย
8. การเชิญ และตอบคำเชิญ
9. บทบาทของเวลาในการนัดหมาย
10. การแสดงอารมณ์ และความคิดเห็นของตนเองต่อผู้อื่น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การรวบรวมและจัดกระทำกับข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนขนาดใหญ่ ในจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2532 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษหลัก จำนวน 13 ห้องเรียน มีนักเรียน จำนวน 585 คน แบ่งเป็น 6 สาขาวิชา ดังที่แสดงไว้ในตาราง 2 ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในแต่ละสาขาวิชา

สาขาวิชา		จำนวน
1. วิทยาศาสตร์ - คณิต	7 ห้องเรียน	315 คน
2. อังกฤษ - คณิต	1 ห้องเรียน	45 คน
3. อังกฤษ - ฝรั่งเศส	1 ห้องเรียน	45 คน
4. อังกฤษ - สังคมศึกษา	1 ห้องเรียน	45 คน
5. พาณิชยกรรม	2 ห้องเรียน	90 คน
6. คหกรรมศาสตร์	1 ห้องเรียน	45 คน
รวม	13 ห้องเรียน	585 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนขนาดใหญ่
 ในจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2532 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษหลัก จำนวน 585 คน
 โดยมีวิธีในการเลือกกลุ่มตัวอย่างคือ คัดเลือกนักเรียนจากทั้ง 6 สาขาวิชา มาสาขาวิชาละ
 1 ห้องเรียน โดยใช้วิธีจับฉลากจะได้นักเรียนทั้งหมด 6 ห้องเรียน จำนวน 270 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วยแบบทดสอบจำนวน 2 ชุดคือ

1. แบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร เพื่อทดสอบว่านักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ทั้งในด้านตัวภาษาและความเหมาะสมกับกาลเทศะเพียงใด

ตัวอย่าง Ladda is at party with her uncle but she doesn't know many people. Her uncle has just introduced her to his business colleague.

Uncle : Ladda, this is Mr. Cannon.

Ladda : _____

What should Ladda say?

- a. : Hi
- b. : How do you do?
- c. : How are you?
- d. : Nice to meet you.

2. แบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรมในการสื่อสารของชนชาติเจ้าของภาษา เพื่อทดสอบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่เข้ามามีบทบาทในการใช้ภาษาสื่อสารเพียงใด

ตัวอย่าง ลัดดาได้รับเชิญไปในงานเลี้ยงรับประทานอาหาร ซึ่งจัดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการที่บ้านของ Mr.Dennis ผู้จัดการบริษัทที่เธอทำงานอยู่ เมื่อไปถึง Mr.Dennis ได้แนะนำเธอให้รู้จักกับภรรยาของเขา ในระหว่างการแนะนำ ลัดดาควรจะทำอย่างไร

- ก. มองสบตาตรง ๆ ตลอดการแนะนำ
- ข. มองสบตาคู่หูหนึ่ง แล้วเบนสายตาไปทางอื่น
- ค. มองไปรอบ ๆ บริเวณ
- ง. ก้มศีรษะ คามองที่พื้น

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ มีดังต่อไปนี้

1. ศึกษารูปแบบการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร และบทบาทของความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จากเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดหัวข้อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 กำหนดสถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษจากจุดประสงค์นำทางในจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาฟัง-พูด 1-2 (อ.661 - 662) หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ ของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 11 จ.นครราชสีมา-ชัยภูมิ จำนวน 20 สถานการณ์ดังนี้

1. การทักทายตามเวลา และสถานที่ต่าง ๆ
2. การแนะนำตัวเองกับบุคคลอื่น
3. การกล่าวคำอำลา
4. การถาม และกล่าวแสดงความขอบคุณอย่างสุภาพ
5. การสนทนาในร้านค้า (ซื้อขายสิ่งของ)
6. การขอร้อง และการตอบรับ และปฏิเสธ
7. การแลกเปลี่ยนสิ่งของซึ่งกันและกัน
8. การแนะนำทิศทางในการเดินทาง และแนะนำสถานที่
9. การถามตอบ เกี่ยวกับ เวลา
10. การขอโทษ ขออภัย
11. การซื้อตั๋วรถประจำทางหรือรถไฟ
12. การพูดคุย เกี่ยวกับอาหารการกิน
13. การพูดคุย เกี่ยวกับงานอดิเรก และงานอาชีพ

14. การพูดคุยเกี่ยวกับอาหาร และอากาศ
15. การพูดแสดงการเปรียบเทียบ หรือความคิดเห็น
16. การพูดลำดับเหตุการณ์
17. การพูดบรรยายเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีต
18. การพูดให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการแก้ปัญหา
19. การพูดบรรยายในห้องประชุม
20. การพูดแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการเห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย

2.2 ศึกษาสถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษ ที่ปรากฏในแบบเรียนภาษาอังกฤษ

รายวิชาฟัง-พูด ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ใช้เป็นแบบเรียน ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 3 เล่ม คือ

1. Keep Talking Book 1-2
2. Say The Right Things.
3. Getting Through to People.

และจากบทเรียนภาษาอังกฤษของต่างประเทศที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในระดับต้น (Beginners) ซึ่งพิมพ์ขึ้นตั้งแต่ปี 1983 เป็นต้นไป จำนวน 4 เล่ม คือ

1. Starting Strategies.
2. Speaking Out.
3. Encounters.
4. Orbit 2.

2.3 คัดเลือกสถานการณ์โดยใช้หลัก เกณฑ์ต่อไปนี้

2.3.1 คัดเลือกสถานการณ์ซึ่งตรงตามที่ได้กำหนดไว้ในจุดประสงค์

การเรียนรู้ในข้อ 2.1

2.3.2 คัดเลือกสถานการณ์ที่มีปรากฏอยู่มากในแบบเรียนในข้อ 2.2

จำนวน 2 สถานการณ์คือ

1. การเชิญในสถานการณ์ต่าง ๆ และการตอบรับและปฏิเสธคำเชิญ

2. การพูดแสดงความรู้สึกชอบ-ไม่ชอบ

2.4 นำสถานการณ์ที่คัดเลือกไว้ทั้งหมด 10 สถานการณ์มากำหนดเป็นหัวข้อการ

ใช้ภาษาอังกฤษทั้งหมด 10 หัวข้อ คือ

1. Greetings
2. Introductions
3. Leave-takings
4. Requests and Responses
5. Directions and Locations
6. Apologies and Forgivenesses
7. Advices and Suggestions
8. Agreements and Disagreements
9. Invitations and Responses
10. Likes and Dislikes

3. กำหนดหัวข้อวัฒนธรรมที่เข้ามามีบทบาทในการสื่อสาร ในสถานการณ์ที่กำหนด / โดย

มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาที่มีความแตกต่างจากวัฒนธรรมไทย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดหัวข้อวัฒนธรรมจากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษกับวัฒนธรรม จำนวน 2 เล่ม คือ

1. Beyond Language.
2. The Culture Puzzle.

3.2 ศึกษาวัฒนธรรมที่แทรกอยู่ในแบบเรียนภาษาอังกฤษในข้อ 2.2 และคัดเลือกจากวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากของไทย ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาสำหรับนักเรียนไทยในการใช้ภาษา

อังกฤษเพื่อการสื่อสาร และมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษที่ได้กำหนดไว้ โดย
ได้หัวข้อวัฒนธรรมที่จะใช้ศึกษาดังต่อไปนี้

1. มรรยาทในการเรียกชื่อบุคคล
2. มรรยาทในการทักทาย และอำลา
3. มรรยาทในการแนะนำตนเองต่อผู้อื่น และแนะนำผู้อื่น
4. มรรยาทในการถามข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล
5. มรรยาทในการชมเชย และตอบรับคำชมเชย
6. มรรยาทในการให้ และรับของของผู้อื่น
7. มรรยาทในการใช้ภาษากายในการสื่อความหมาย
8. มรรยาทในการเชิญ และตอบรับคำเชิญ
9. บทบาทของเวลาในการนัดหมาย
10. การแสดงอารมณ์ และความคิดของตนเองต่อผู้อื่น

4. สร้างแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร จำนวน 50 ข้อ เป็น
ข้อสอบแบบปรนัย โดยมีตัวเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

5. สร้างแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรมในการสื่อสารของชนชาติเจ้าของภาษา
จำนวน 50 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัย โดยมีตัวเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

6. นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วทั้ง 2 ชุดไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อที่จะนำมา
แก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้

7. เมื่อปรับปรุงแก้ไขข้อทดสอบเรียบร้อยแล้ว นำข้อทดสอบทั้งสองชุดไปทดลองสอบ
กับนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ความ
ยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้เทคนิค 27% ของจุง เดห์ ฟาน และหาค่า
ความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-21 ของ คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน ปรากฏว่า ได้ค่าเฉลี่ยของ
ความยากง่าย ($\bar{p}$) และค่าอำนาจจำแนก ($\bar{r}$) รวมทั้งค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ของแบบ
ทดสอบทั้ง 2 ชุด ดังที่ได้แสดงไว้ในตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 ค่าสถิติจากการหาคุณภาพของแบบทดสอบ

แบบทดสอบ	จำนวนข้อ	$\bar{p}$	$\bar{r}$	$\bar{X}$	S^2	r_{tt}
ความสามารถในการใช้ภาษา	50	.46	.28	24.16	30.99	.61
ความเข้าใจในวัฒนธรรม	50	.63	.39	31.76	43.83	.75

8. เลือกข้อสอบที่จะนำไปใช้ในการทดสอบจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้คัดเลือกไว้แล้ว โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ .20 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ปรากฏว่า สามารถคัดเลือกข้อสอบจากแบบทดสอบทั้ง 2 ชุดได้จำนวนทั้งหมด 80 ข้อ เป็นข้อสอบจากแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ จำนวน 40 ข้อ และจากแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม จำนวน 40 ข้อ อนึ่งค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบที่ได้คัดเลือกไว้มาก่อนข้อไม่ได้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด แต่ได้คัดเลือกไว้เพื่อให้หน้าหนักของเนื้อหาแต่ละส่วนสมดุลกัน และเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้ แต่ได้มีการปรับปรุงคำถามและตัวเลือกให้เหมาะสมขึ้น ดังรายละเอียดที่ได้แสดงไว้ในภาคผนวก

9. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วทั้ง 2 ชุด ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2532 6 ห้องเรียน จำนวน 270 คน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ต่อไป

การรวบรวมและจัดกระทำกับข้อมูล

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความช่วยเหลือจากอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ของโรงเรียนที่ใช้ในการศึกษา ให้เป็นผู้ควบคุมการสอบ และรวบรวมแบบทดสอบกลับคืนมาให้ จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลคือกระดาษคำตอบของแบบทดสอบทั้ง 2 ชุด จำนวนทั้งหมด

240 ฉบับ มาตรวจให้คะแนน โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

1. ให้คะแนนแต่ละข้อเท่ากันคือ 1
2. นักเรียนที่ตอบถูก จะได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1

ตัวเลือก ถือว่าผิด ได้ 0 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อตรวจให้คะแนนข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จึงนำผลมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. วิเคราะห์หาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และความเข้าใจในวัฒนธรรม

1.1 หากค่าคะแนนเฉลี่ยและร้อยละของคะแนน เฉลี่ยของแบบทดสอบทั้ง 2 ชุด

1.2 หากค่าคะแนน เฉลี่ยและร้อยละของคะแนน เฉลี่ยของหัวข้อการใช้ภาษาอังกฤษ

ในแต่ละหัวข้อ

1.3 หากค่าคะแนน เฉลี่ยและร้อยละของคะแนน เฉลี่ยของหัวข้อวัฒนธรรมในแต่ละ

หัวข้อ

2. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ

และความเข้าใจในวัฒนธรรม

สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หากค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ

ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม โดยใช้ตาราง

วิเคราะห์ข้อทดสอบของ จุง เทห์ ฟาน (Fan, 1952 : 6 - 32)

1.2/ หาค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ของแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม โดยใช้สูตร KR-21 ของ กูเคอร์ ริชาร์ดสัน

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\bar{X}(n - \bar{X})}{nS_t^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความ เชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อในแบบทดสอบ

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อมูล จากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียน

2.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน จากสูตร

$$S^2 = \frac{N\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

$\sum fx^2$ แทน คะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองแล้วรวมกัน

$(\sum fx)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียน

2.3 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความเข้าใจในวัฒนธรรม จากสูตร

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{N \sum x^2 - (\sum x)^2 \quad N \sum y^2 - (\sum y)^2}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

N แทน จำนวนนักเรียน

X แทน ผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบภาษา

Y แทน ผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบวัฒนธรรม

XY แทน ผลรวมของผลคูณระหว่าง X และ Y

2.4 ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ จากสูตร

$$t = r_{xy} \sqrt{\frac{N - 2}{1 - r_{xy}^2}} \quad (df = n - 2)$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้

N แทน จำนวนข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และความเข้าใจในวัฒนธรรม ปรากฏว่า ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังที่ได้เสนอไว้เป็น 3 ตอนดังนี้

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน
2. ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา
3. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และความเข้าใจใน

วัฒนธรรม

ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

ในการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนขนาดใหญ่ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 6 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 270 คน จากการตรวจแบบทดสอบ พบว่า มีนักเรียนเข้าสอบไม่ครบตามจำนวน และบางส่วนทำแบบทดสอบไม่ได้ครบถ้วน จึงได้ทำการคัดแบบทดสอบที่ไม่สมบูรณ์ออก เหลือแบบทดสอบที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งสิ้น 240 ฉบับ เมื่อนำมาคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ปรากฏว่าได้ผลดังที่แสดงไว้ในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 ค่าความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

หัวข้อภาษา	คะแนน เดิม	$\bar{X}$	%
Greetings	4	1.63	40.83
Leave-takings	4	1.20	30.10
Introductions	4	1.34	33.54
Invitations and Responses	4	1.44	36.04
Likes and Dislikes	4	1.33	33.33
Requests and Responses	4	1.46	36.46
Directions and Locations	4	1.17	29.37
Apologies and Forgivenesses	4	1.70	42.60
Advices and Suggestions	4	1.59	39.69
Agreements and Disagreements	4	1.69	42.19
รวม	40	14.57	36.42

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นค่าคะแนนเฉลี่ยและร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนสามารถทำได้จากแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และเมื่อนำคะแนนที่ได้มาเรียงลำดับตามหัวข้อที่ได้คะแนนจากมากไปน้อย ปรากฏว่าได้ผลดังที่แสดงไว้ในตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 ลำดับของคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ

ลำดับที่	หัวข้อภาษา	คะแนน เดิม	$\bar{X}$	%
1.	Apologies and Forgivenesses	4	1.70	42.60
2.	Agreements and Disagreements	4	1.69	42.19
3.	Greetings	4	1.63	40.83
4.	Advices and Suggestions	4	1.59	39.69
5.	Requests and Responses	4	1.46	36.46
6.	Invitations and Responses	4	1.44	36.04
7.	Introductions	4	1.34	33.54
8.	Likes and Dislikes	4	1.33	33.33
9.	Leave-takings	4	1.20	30.10
10.	Directions and Locations	4	1.17	29.37
	รวม	40	14.57	36.42

จากตาราง 5 แสดงว่าในการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ 10 หัวข้อ นักเรียนสามารถทำได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.57 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ ของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 36.42 หัวข้อที่นักเรียนสามารถทำคะแนนได้มากที่สุดคือ Apologies and Forgivenesses ทำได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.70 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน คิด เป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 42.60 ส่วนหัวข้อที่นักเรียนทำคะแนนได้น้อยที่สุดคือ Directions and Locations ทำได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.17 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 29.37

จากผลที่ได้แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 5 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียน
ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในหัวข้อที่กำหนด
ค่อนข้างต่ำ คือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ที่กลุ่มโรงเรียนทั่วประเทศใช้ คือร้อยละ 50 และ
เมื่อพิจารณาคะแนนที่ได้เป็นรายหัวข้อ ปรากฏว่านักเรียนมีคะแนนความสามารถในการใช้ภาษา
อังกฤษต่ำกว่าเกณฑ์ในทุกหัวข้อ เมื่อวิเคราะห์หาสาเหตุ พบว่า การที่นักเรียนมีคะแนนต่ำ อาจ
เป็นเพราะแบบทดสอบชุดนี้ค่อนข้างยาก ในการวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ของข้อสอบ
โดยทั่วไปนั้น ข้อสอบที่ดีควรมีความยากง่ายใช้ได้จะต้องมีค่าความยากง่ายระหว่าง .20 - .80
ถ้ามีค่าความยากง่ายต่ำ ถือว่า ข้อสอบนั้นมีความยากมาก แต่ถ้ามีค่าความยากง่ายสูง ถือว่า ข้อสอบ
นั้นง่าย สำหรับค่าความยากง่ายเฉลี่ย ($\bar{p}$) ของแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ
ที่ใช้ในการวิจัยนี้ มีค่าเท่ากับ .46 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดให้ใช้ได้ แต่มีค่าค่อนข้างต่ำ จึง
กล่าวได้ว่าแบบทดสอบชุดนี้ค่อนข้างยาก

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่อยู่ในส่วนภูมิภาค และมักจะคุ้นเคยกับแบบทดสอบที่
เน้นความถูกต้องตามโครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษ หรือคุ้นเคยกับตัวเลือกที่แสดงการใช้ภาษาที่ตรง
หรือไม่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ได้กำหนดมาอย่างเห็นได้ชัด ดังจะเห็นได้จากข้อสอบรายวิชาภาษาอังกฤษ
หลัก จุดประสงค์การฟัง-พูด ระดับชั้นมัธยมปีที่ 5 ที่ใช้ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างดังนี้

Top : You're wearing the same suit again.

Tim : I like this suit. _____ ?

a. It's better to the others. b. I'M going with Nanta.

(c) I feel comfortable in it. d. I love so.

จากตัวอย่าง เห็นได้ว่าแม้ข้อสอบจะมีการสร้างสถานการณ์การใช้ภาษาสนทนาได้ครบถ้วน
แต่การเลือกตอบข้อที่ถูกต่อนั้นยังใช้ความถูกต้องทางไวยากรณ์เป็นเกณฑ์ ดูได้จากตัวเลือกคือ
ข้อ b และ d คำสนทนาที่ใช้ไม่ตรงกับสถานการณ์ที่กำหนด ส่วนข้อ a และ c นั้น แม้คำสนทนา
ที่ใช้จะตรงกับสถานการณ์ทั้ง 2 ข้อ แต่ในข้อ a ใช้โครงสร้างไวยากรณ์ผิด คือใช้ "to" แทน
การใช้ "than" ข้อ c จึงเป็นตัวเลือกที่ถูกต้อง การสร้างตัวเลือกในลักษณะนี้ ทำให้นักเรียน

สามารถเลือกคำตอบที่ถูกต้องได้จากการแปลความหมายและความรู้ด้านไวยากรณ์ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับกาลเทศะ สังคม และบุคคล ส่วนแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่ใช้ในการวิจัยนี้ ต้องการทดสอบว่านักเรียนสามารถเลือกรูปแบบภาษาที่เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์ที่กำหนด การเลือกคำตอบจึงไม่ใช่ความถูกต้องทางไวยากรณ์เป็นเกณฑ์ แต่จะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในกฎเกณฑ์การใช้ภาษา (Rules of speaking) ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ สังคม และบุคคลที่ถูกกำหนดมาให้ในสถานการณ์นั้น ตัวอย่างเช่น

It's the first time for Darunee to visit Chiangmai. One day she was stopped by a foreigner in her age and was asked about where the bank is. What should she say?

- a. No idea.
- b. Ask the police.
- (c) I'm sorry, I don't know.
- d. I'm afraid I haven't got that information.

เห็นได้ว่า ตัวเลือกที่ใช้ในสถานการณ์นี้ไม่มีข้อที่ผิดไวยากรณ์ หรือใช้ภาษาที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ แต่นักเรียนจะต้องพิจารณาว่าบุคคลที่ถูกกำหนดมาให้ในสถานการณ์นี้ คือ ครูพี่ และชาวต่างประเทศ ผู้ซึ่งอยู่ในวัยเดียวกับเธอ มีความรู้จักสนิทสนมกันหรือไม่ เพียงไร และควรจะใช้ภาษารูปแบบใดจึงจะเหมาะสม การใช้ตัวเลือกในลักษณะนี้ นอกจากจะช่วยให้นักเรียนรู้จักเลือกรูปแบบภาษาที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับของสังคมแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนรู้จักเลือกรูปแบบภาษาหลายรูปแบบซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในชีวิตประจำวัน

สำหรับหัวข้อ Apologies and Forgivenesses ซึ่งนักเรียนสามารถทำคะแนนได้มากที่สุดนั้น เป็นการสร้างสถานการณ์การใช้ภาษาเพื่อกล่าวขออภัยหรือกล่าวโทษภัย เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้พร้อมทั้งตัวเลือก พบว่า การที่นักเรียนสามารถทำคะแนนได้ดีกว่าหัวข้ออื่น อาจเป็นเพราะข้อคำถามส่วนใหญ่จะมีการกำหนดสถานการณ์ พร้อมทั้งคำสนทนาของฝ่ายใด

ฝ่ายหนึ่งมาด้วยเสมอ หรือมีฉะนั้นก็กำหนดค่าสนทนามาให้ทั้งหมด นักเรียนเพียงแต่จะต้องพิจารณา
ว่าฝ่ายใดใช้คำสนทนาที่ไม่เหมาะสม ดังที่โดยทั่วๆ ไปอย่างมาคือ

Joe is playing a game of football on the lawn with the other boys. Suddenly, Joe kicks one of the boys, Tom, by mistake.

Joe : Oh ! Please accept my apologies.

Tom : That's alright.

Who is saying something inappropriate?

- (a) Joe b. Tom
c. Both of them d. None of them

จากการวิเคราะห์สาเหตุที่นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันค่อนข้างต่ำ ซึ่งพบว่า อาจเกิดจากการที่นักเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่เพียงพอในการเลือกใช้รูปแบบภาษาโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับกาลเทศะ สังคม และบุคคล ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ยังพบว่า มีสาเหตุที่เกิดจากอิทธิพลทางวัฒนธรรมของภาษาไทย แม้ว่าแบบทดสอบชุดนี้จะใช้วัดความสามารถในการใช้ภาษา แต่ก็ไม่สามารถจะแยกออกจากวัฒนธรรมได้โดยสิ้นเชิง ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรม เป็นตัวกำหนดรูปแบบการใช้ภาษาในสังคม จึงพบว่า มีนักเรียนบางส่วน เลือกตอบคำถามโดยใช้วัฒนธรรมไทย เป็นเกณฑ์ ดังเช่นในตัวอย่างต่อไปนี้

Your friends invite you for a jogging but you don't want to get up early. What should you say?

- (a) I love to but I've a lot of work to do.
- b. I hate jogging.
- c. I will if I can get up on time.
- d. I will but don't wait for me.

ปรากฏว่า มีนักเรียนเลือกข้อ c และ d กันเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจจะเกิดจากลักษณะทางวัฒนธรรมไทยที่มักจะเกรงใจผู้อื่น ดังเช่น ในกรณีนี้ผู้ถูกเชิญไม่ต้องการให้ผู้เชิญเสียใจ ในการตอบปฏิเสธคำเชิญ จึงนิยมการตอบแบบแบ่งรับแบ่งสู้มากกว่าการตอบปฏิเสธตรง ๆ ซึ่งต่างจากวัฒนธรรมตะวันตกที่นิยมการตอบตรงไปตรงมา เพื่อไม่ให้ผู้เชิญรอเก้อ จากผลการวิเคราะห์นี้จะช่วยให้ทราบถึงปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนไทย และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อไป

ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา

ผลจากการศึกษาความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา จากแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม จำนวน 240 ฉบับ โดยทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกันกับที่ใช้ในการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ปรากฏผลดังที่ได้แสดงไว้ใ้ตาราง 6 ดังต่อไปนี้

ตาราง 6 ค่าความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา

หัวข้อวัฒนธรรม	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	%
มรรยาทในการเรียกชื่อบุคคล	4	1.77	44.17
มรรยาทในการทักทายและอำลา	4	2.30	57.50
มรรยาทในการแนะนำ	4	3.19	79.89
มรรยาทในการเชิญและตอบคำเชิญ	4	1.78	44.48
การแสดงอารมณ์และความคิด	4	3.19	79.89
มรรยาทในการถามข้อมูล เกี่ยวกับบุคคล	4	1.42	35.42
มรรยาทในการชมเชยและตอบรับคำชมเชย	4	2.81	70.31
มรรยาทในการให้และรับของของผู้อื่น	4	2.62	65.42
มรรยาทในการใช้ภาษาภายในการสื่อความหมาย	4	2.65	66.35
บทบาทของเวลาในการนัดหมาย	4	2.40	60.00
รวม	40	24.14	60.34

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นค่าคะแนนเฉลี่ยและร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนสามารถทำได้จากแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม และเมื่อนำคะแนนที่ได้มาเรียงลำดับตามหัวข้อที่ได้คะแนนจากมากไปน้อย ปรากฏว่าได้ผลดังที่แสดงไว้ในตาราง 7 ดังต่อไปนี้

ตาราง 7 ลำดับของคะแนนความเข้าใจในวัฒนธรรม

ลำดับที่	หัวข้อวัฒนธรรม	คะแนน เดิม	$\bar{X}$	%
1.	มรรยาทในการแนะนำ	4	3.19	79.89
2.	การแสดงอารมณ์และความคิด	4	3.19	79.89
3.	มรรยาทในการชมเชยและตอบรับคำชมเชย	4	2.81	70.31
4.	มรรยาทในการใช้ภาษากายเพื่อสื่อความหมาย	4	2.65	66.35
5.	มรรยาทในการให้และรับของของผู้อื่น	4	2.62	65.42
6.	บทบาทของ เวลาในการนัดหมาย	4	2.40	60.00
7.	มรรยาทในการทักทายและอำลา	4	2.30	57.50
8.	มรรยาทในการเชิญและตอบคำเชิญ	4	1.78	44.48
9.	มรรยาทในการเรียกชื่อบุคคล	4	1.77	44.17
10.	มรรยาทในการถามข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล	4	1.42	35.42
	รวม	40	24.14	60.34

จากตาราง 7 จะเห็นว่า ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาของนักเรียน เมื่อพิจารณาจากผลโดยส่วนรวมแล้ว นักเรียนสามารถทำได้คะแนนสูงกว่าร้อยละ 50 คือ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.14 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 60.34 และเมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อแล้ว มีเพียง 3 หัวข้อที่มีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยเรียงตามลำดับคือ มรรยาทในการเชิญและตอบคำเชิญ มรรยาทในการเรียกชื่อบุคคล และ มรรยาทในการถามข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งเป็นหัวข้อที่นักเรียนทำคะแนนได้ต่ำสุดคือ ทำได้

ร้อยละ 35.42 เมื่อวิเคราะห์หาสาเหตุที่นักเรียนทำคะแนนได้น้อยในรายหัวข้อดังกล่าวนี้ พบว่า สาเหตุสำคัญเกิดจากความแตกต่างของวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมตะวันตก หัวข้อบรรยายในการแนะนำ ซึ่งเกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีในการแนะนำตนเอง และผู้อื่นตามแบบตะวันตก รวมทั้งความสำคัญของการแนะนำให้วัฒนธรรมตะวันตก และหัวข้อการแสดงอารมณ์และความคิด ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิธีการพูด และแสดงออกทางความคิดและอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นต้นว่า การแสดงความคิดเห็นส่วนตัว การแสดงออกเมื่อเวลาที่คิดไม่ออก หรือไม่ต้องการแสดงความคิดเห็นนี้เป็น 2 หัวข้อที่นักเรียนสามารถทำคะแนนได้สูงสุด คือ ทำได้ถึงร้อยละ 79.89

การที่นักเรียนขาดความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ทำให้ นักเรียนยึดความรู้และประสบการณ์เดิมในวัฒนธรรมของตนเองเป็นเกณฑ์ ดังนั้นในการเลือกตอบ คำถามวัดความเข้าใจในวัฒนธรรม นักเรียนจึงเลือกข้อที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมของตน เห็นได้จากหัวข้อวัฒนธรรมทั้ง 3 หัวข้อ ซึ่งเป็นปัญหา คือ นักเรียนทำได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าครั้งนั้นมีลักษณะของวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมไทยมาก เป็นต้นว่า

หัวข้อ : บรรยายในการเชิญ และตอบคำเชิญ

สมุลได้รับเชิญไปในงานเลี้ยงวันเกิดของ Susan ในวันอาทิตย์ ซึ่งเธอเพิกเฉยคิดดูระ แต่เธออยากจะไปร่วมงานนั้นด้วย สมุลควรตอบคำเชิญอย่างไร

- ก. ตอบแย้งรับแบ่งสู้ว่าถ้าเสร็จดูระก็จะไป
- ข. ขอให้ Susan เลื่อนไปจัดงานวันเสาร์แทน
- ค. ตอบรับว่าจะไป แต่ไม่ได้ไปเพราะดูระไม่เสร็จ
- (ง.) ตอบปฏิเสธว่าไปไม่ได้ พร้อมทั้งแสดงความเสียใจ

นักเรียนส่วนใหญ่เลือกตอบข้อ ก. ซึ่งแสดงถึงการตอบตามแนววัฒนธรรมไทย ซึ่งมีความเกรงใจ และไม่นิยมการตอบปฏิเสธโดยตรง แต่จะใช้วิธีตอบแบ่งรับแบ่งสู้มากกว่า ส่วนในอีก สถานการณ์หนึ่งคือ

การไปรับประทานอาหารร่วมกันในข้อต่อไปนี้ ข้อใดถูกต้อง

- ก. ผู้เชิญต้องออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด
- ข. ในกรณีชายและหญิง ฝ่ายชายต้องออกค่าใช้จ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้เชิญหรือไม่
- ค. ในกรณีชายและหญิง ฝ่ายชายต้องออกค่าใช้จ่าย ถ้าเพศเดียวกัน ออกคนละครึ่ง

(ง.) ไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนว่าใครจะต้องออกค่าใช้จ่ายอย่างไร

นักเรียนเลือกตอบข้อ ข. และ ค. กันเป็นจำนวนมาก เพราะในวัฒนธรรมไทยนั้น การรับประทานอาหารร่วมกันกับเพื่อนต่างเพศ ฝ่ายชายควรเป็นคนออกค่าใช้จ่ายให้ฝ่ายหญิงด้วย ซึ่งในวัฒนธรรมตะวันตกนั้นไม่จำเป็น เพราะมีค่านิยมว่ามนุษย์ไม่ว่าเพศใดก็มีสิทธิเท่าเทียมกัน จึงไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนในการปฏิบัติ ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ด้วย

อีกหัวข้อหนึ่งซึ่งนักเรียนทำคะแนนได้ต่ำคือ มรรยาทในการเรียกชื่อบุคคล ซึ่งหัวข้อนี้พบว่าเห็นได้ชัดในด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรม คือ เริ่มตั้งแต่ชื่อที่เรียก วัฒนธรรมไทยนิยมเรียกบุคคลด้วยชื่อแรก (First name) ส่วนวัฒนธรรมตะวันตกนิยมเรียกชื่อสกุล (Last name) และถ้าจะเรียกด้วยชื่อแรกจะต้องเป็นผู้ที่มีความสนิทสนมกันพอสมควร หรือต้องให้ฝ่ายที่ถูกเรียกอนุญาตก่อน นอกจากนี้วัฒนธรรมไทยยังนิยมเรียกบุคคลโดยใช้ตำแหน่งหรืออาชีพเป็นตัวกำหนด เช่น คุณครู อาจารย์ คุณหมอ ฯลฯ ซึ่งผิดกับวัฒนธรรมตะวันตกที่นิยมใช้ชื่อ ซึ่งทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการตอบแบบทดสอบคือ

ในชั่วโมงภาษาอังกฤษ Mrs. Jane Moulton อาจารย์ชาวอเมริกันได้กล่าวแนะนำตัวและให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยในการเรียนการสอน นักเรียนควรเรียกอาจารย์ว่าอย่างไร

- ก. Teacher
- ข. Mrs. Jane
- ค. Archan
- (ง.) Mrs. Moulton

นักเรียนส่วนใหญ่จะตอบข้อ ก. เพราะในวัฒนธรรมไทย นักเรียนจะเรียกผู้สอนของ
คนว่า คุณครูหรืออาจารย์ โดยไม่มีการเรียกชื่อ และถ้าจะเรียกชื่อก็จะใช้เรียกตามหลังคำว่าคุณครู
หรืออาจารย์เสมอ ความผิดพลาดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมอีกประการหนึ่งในหัวข้อบรรยาย
ในการเรียกชื่อบุคคลก็คือ ลักษณะสังคมและวัฒนธรรมไทยที่ให้ความสำคัญและยึดถือความสัมพันธ์
ฉันท์ญาติมิตร ซึ่งทำให้คนไทยนิยมเรียกบุคคลอื่นเป็น พี่ ป้า น้า อา ฯลฯ เหมือนดังกับญาติ
ของตน ตัวอย่างเช่น

Doris Brown เพื่อนชาวอเมริกัน ได้ชวนคาริณีไปเที่ยวบ้าน และได้แนะนำให้
รู้จักกับแม่ของเธอ Mary Brown คาริณีควรเรียกแม่ของ Doris ว่าอย่างไร

(ก.) Mrs. Brown	ข. Aunt Mary
ค. Mother	ง. Madame

มีนักเรียนบางส่วนเลือกตอบข้อ ข. และ ค. ทั้งนี้เกิดจากวัฒนธรรมไทย ที่จะเรียกแม่
ของเพื่อนว่า "แม่" เช่นเดียวกับเรียกแม่ของตัวเอง หรือเรียกเป็น ป้า น้า ในกรณีที่อยู่มากหรือน้อย
น้อยกว่าแม่ของตนเอง

ส่วนหัวข้อบรรยายในการถามข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งเป็นหัวข้อที่นักเรียนทำคะแนนได้ดีที่สุด
คือ เพียงร้อยละ 35 ก็สามารถสรุปได้เช่นเดียวกันคือ เกิดจากนักเรียนขาดความรู้เกี่ยวกับ
วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาในด้านนี้ และเกิดจากความแตกต่างของวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรม
ตะวันตกอีกด้วย เป็นต้นว่า การพูดคุยหรือสอบถามกับคนแปลกหน้าในเรื่องอายุ รายได้ การ
เมือง และศาสนานั้น ถือว่าเป็นการไม่สุภาพในวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งในวัฒนธรรมไทยแล้ว
ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา หรือเป็นการสนทนาทั่ว ๆ ไปเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้มีอาวุโส
กว่าถามผู้อ่อนอาวุโส ก็จะมีคามหมายเป็นการถามสารทุกข์สุกดิบ หรือแสดงความห่วงใยอีกด้วย
ซึ่งคำถามที่ใช้ในหัวข้อนี้ 3 ใน 4 ข้อเป็นคำถามเกี่ยวกับหัวข้อการสนทนาที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม
จะใช้ เป็นต้นว่า

สำหรับชาวตะวันตกแล้ว หัวข้อที่นิยมใช้ในการสนทนาดังแต่เริ่มรู้จักกันได้แก่เรื่องใด

ก. การเมือง	(ข.) อาชีพ
ค. ความเป็นอยู่ในครอบครัว	ง. ศาสนา

ปรากฏว่านักเรียนเลือกคำตอบจากทุกตัวเลือกในอัตราส่วนใกล้เคียงกัน ซึ่งแสดงว่านักเรียนไม่เห็นความแตกต่างของแต่ละหัวข้อที่กำหนดให้

จากการวิเคราะห์ปัญหาด้านความเข้าใจในวัฒนธรรมของนักเรียน อาจกล่าวได้ว่านักเรียนมีความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาด้านวัฒนธรรมซึ่งนักเรียนไม่สามารถตอบได้ เนื่องจากนักเรียนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมด้านนั้น ๆ อย่างเพียงพอ จึงตอบคำถามโดยอาศัยวัฒนธรรมไทยเป็นเกณฑ์ ซึ่งถ้าครูผู้สอนให้ความสำคัญต่อการให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอแล้ว ก็จะช่วยลดปัญหาด้านนี้ได้อย่างมาก

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความเข้าใจในวัฒนธรรม

เพื่อศึกษาว่าความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนนั้นมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาหรือไม่ เพียงไรนั้น จึงได้นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และคะแนนจากแบบทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรม มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมของแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม

แบบทดสอบ	คะแนน เดิม	$\bar{X}$	r_{xy}
ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ	40	14.57	.3494**
ความเข้าใจในวัฒนธรรม	40	24.14	

** คำนวณสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 แสดงว่าความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา มีความสัมพันธ์กันในทางบวก โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติ ^๑ ที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า ถ้านักเรียนมีความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา เป็นอย่างดี ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาที่ดีด้วย และในทางกลับกัน ถ้านักเรียนไม่มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา ก็จะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับต่ำ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และความเข้าใจในวัฒนธรรม สามารถสรุปขั้นตอนของการวิจัย ผลที่ได้จากการวิจัย พร้อมทั้งการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งคิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษหรือในการวิจัยครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษานักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวันมากน้อยเพียงใด
2. เพื่อศึกษานักเรียนมีความเข้าใจในวัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามามีบทบาทในสถานการณ์ที่ต้องการสื่อสารมากน้อยเพียงใด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร และความเข้าใจในวัฒนธรรมในการสื่อสาร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงระดับความสามารถของนักเรียนในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร
2. ทำให้ทราบถึงระดับความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมในการสื่อสารของชนชาติเจ้าของภาษา และหรือปัญหาความเข้าใจทางวัฒนธรรมของนักเรียนไทย
3. ทำให้ทราบว่าความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความเข้าใจในวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ต่อกันหรือไม่ อย่างไร

4. ทำให้ทราบว่าหัวข้อการสื่อสารใดที่เป็นปัญหาในการใช้ภาษา และปัญหาความเข้าใจทางวัฒนธรรมของนักเรียนไทย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนขนาดใหญ่ ในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเรียนวิชาภาษาอังกฤษหลัก จำนวน 240 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย แบบทดสอบ จำนวน 2 ชุดคือ แบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.1 ศึกษารูปแบบการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร และบทบาทของความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการใช้ภาษาอังกฤษจากเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 กำหนดหัวข้อภาษาที่จะใช้ในการศึกษา โดยเลือกจากสถานการณ์การใช้ภาษาที่ได้กำหนดไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาฟัง-พูด 1-2 (อ.661-662) หมวดวิชาภาษาคำต่างประเทศของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา-ชัยภูมิ และนำมาเปรียบเทียบกับสถานการณ์การใช้ภาษาอังกฤษที่ปรากฏในแบบเรียนภาษาอังกฤษรายวิชาฟัง-พูดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้หัวข้อที่คัดเลือกไว้ทั้งหมด 10 หัวข้อ คือ

- 2.2.1 Greetings
- 2.2.2 Leave-takings
- 2.2.3 Introductions
- 2.2.4 Invitations and Responses
- 2.2.5 Likes and Dislikes
- 2.2.6 Requests and Responses
- 2.2.7 Directions and Locations
- 2.2.8 Apologies and Forgivenesses
- 2.2.9 Advices and Suggestions
- 2.2.10 Agreements and Disagreements

2.3 กำหนดหัวข้อวัฒนธรรมจากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษกับ

วัฒนธรรม และจากแบบเรียนภาษาอังกฤษในข้อ 2.2 ได้หัวข้อที่คัดเลือกไว้จำนวน 10 หัวข้อคือ

- 2.3.1 มรรยาทในการเรียกชื่อบุคคล
- 2.3.2 มรรยาทในการทักทายและอำลา
- 2.3.3 มรรยาทในการแนะนำตนเองต่อผู้อื่น และแนะนำผู้อื่น
- 2.3.4 มรรยาทในการเชิญและตอบคำเชิญ
- 2.3.5 การแสดงอารมณ์และความคิดของคนเองต่อผู้อื่น
- 2.3.6 มรรยาทในการถามข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล
- 2.3.7 มรรยาทในการชมเชยและตอบรับคำชมเชย
- 2.3.8 มรรยาทในการให้และรับของของผู้อื่น
- 2.3.9 มรรยาทในการใช้ภาษาภายในการสื่อความหมาย
- 2.3.10 มรรยาทของเวลาในการนัดหมาย

2.4 สร้างแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษา และแบบทดสอบความเข้าใจ

ในวัฒนธรรมจากหัวข้อที่ได้คัดเลือกไว้ จำนวนชุดละ 50 ข้อ เป็นแบบทดสอบปรนัย โดยมีตัวเลือก
ตอบ 4 ตัวเลือก

2.5 นำแบบทดสอบทั้ง 2 ชุดไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปทดลองสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาคุณภาพของ เครื่องมือ ปรากฏว่ามีค่าความยากง่ายเฉลี่ยเท่ากับ .46 ค่าอำนาจจำแนกเฉลี่ยเท่ากับ .28 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .61 สำหรับแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ส่วนแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม มีค่าความยากง่ายเฉลี่ยเท่ากับ .63 ค่าอำนาจจำแนกเฉลี่ยเท่ากับ .39 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .75

2.6 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป รวมทั้งข้อที่ต้องเลือกไว้เพื่อให้ให้นักและครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้ได้ทั้งหมดชุดละ 40 ข้อ จากนั้นจึงนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 คัดค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม

3.2 คัดค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายหัวข้อทั้ง 10 หัวข้อ ภาษา จากแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ

3.3 คัดค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายหัวข้อทั้ง 10 หัวข้อ วัฒนธรรม จากแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม

3.4 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนจากแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม

สรุปและอภิปรายผล

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

จากการตรวจนับคะแนนจากแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนในจังหวัด นครราชสีมา จำนวน 240 คน มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ทดสอบทวนในชีวิตประจำวัน ในหัวข้อภาษาที่ได้กำหนดอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ คือ ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบทั้งชุด เท่ากับ 14.57 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 36.42 และมีค่าคะแนน เฉลี่ยรายหัวข้อทั้ง 10 หัวข้อ ต่ำกว่าร้อยละ 50 หัวข้อที่นักเรียนสามารถทำคะแนนได้สูงสุดคือ การ ขอโทษและการยกโทษ (Apologies and Forgivenesses) มีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.70 จาก คะแนนเต็ม 4 คะแนน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 42.60 ส่วนหัวข้อที่นักเรียนได้คะแนนต่ำสุด คือ การแนะนำทิศทางและสถานที่ (Directions and Locations) ทำคะแนนเฉลี่ยได้เท่ากับ 1.17 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 29.37

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สาเหตุประการสำคัญที่ทำให้นักเรียนทำแบบทดสอบ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้คะแนนต่ำ อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่อยู่ในส่วนภูมิภาค โอกาสที่จะได้ใช้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนมีน้อยมาก จากการวิจัยของ จรรยา สุวรรณทัต และคนอื่น ๆ (2519 : 52) ที่ได้ทำการทดสอบความ สามารถในการใช้ภาษาอังกฤษจากกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในส่วนภูมิภาค พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทุกระดับชั้นอยู่ในเกณฑ์ต่ำเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการ ศึกษาลักษณะของแบบทดสอบรายวิชาภาษาอังกฤษ ทั้งที่เป็นแบบทดสอบเฉพาะของทางโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง และข้อสอบโควต้าเข้ามหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับของส่วนกลาง แล้ว ปรากฏว่า แบบทดสอบของส่วนกลางมีความยากกว่ามากทั้งด้านคำศัพท์ และรูปแบบของภาษา ที่ใช้

สำหรับแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อการศึกษาครั้งนี้ ได้สร้างขึ้นจากหัวข้อของการใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ ตรงตามหลักสูตรกำหนด การที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบได้คะแนนต่ำ แสดงว่านักเรียนยังไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในหัวข้อที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าน่าจะมีการปรับปรุงหลักสูตรและสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในส่วนภูมิภาค โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการในแต่ละพื้นที่เป็น เกณฑ์

การที่หลักสูตรกำหนดเนื้อหาความรู้ด้านวัฒนธรรมโดยสอดแทรกอยู่ในภาษาที่ใช้ในแบบเรียน รวมทั้งให้ใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ อาจจะยังไม่เหมาะสมกับระดับชั้นและความรู้ความสามารถของนักเรียน ผลงานวิจัยที่สนับสนุนในเรื่องนี้คือ งานวิจัยของ ไพบรรัตน์ นพรัตน์ (2529 : 94 - 95) ซึ่งได้ทำการศึกษาปัญหาการตีความหมายของคำหรือข้อความในแบบเรียนภาษาอังกฤษ พบว่า คำหรือข้อความที่เป็นปัญหา ได้แก่ คำหรือข้อความที่ต้องอาศัยความรู้รอบตัวในการตีความ รวมทั้งคำหรือข้อความที่มีความหมายทางวัฒนธรรมแทรกอยู่ ทำให้ครูผู้สอนประสบปัญหาในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างมาก เพราะผู้สอนเองก็ยังขาดความรู้ความสามารถในด้านนี้ และบางครั้งไม่สามารถหารายละเอียดได้จากพจนานุกรมหรือจากคู่มือครู ทำให้ครูผู้สอนขาดความมั่นใจในการสอน การเรียนการสอนจึงไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร การที่นักเรียนทำแบบทดสอบครั้งนี้ได้ไม่ดีเท่าที่ควร อาจเนื่องมาจากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นด้วย

ประการสุดท้าย ในสภาพการเรียนการสอนโดยทั่วไป ผู้สอนส่วนใหญ่เน้นการสอนรูปแบบภาษา (form) เพียงรูปแบบเดียว ไม่ได้เน้นการใช้รูปแบบภาษาหลายรูปแบบในแต่ละสถานการณ์ จากการสอบถามอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งสอนในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ อาจารย์ได้ให้ข้อมูลว่า การสอนส่วนใหญ่ไม่ได้เน้นโดยละเอียดว่าในแต่ละ function ของภาษา สามารถใช้รูปแบบภาษาแบบใดได้บ้าง การสอนจึงมักจะให้นักเรียนท่องจำรูปแบบภาษาที่ตายตัว เป็นต้นว่า ถ้าถามว่า "How are you?" จะต้องตอบว่า "Fine, thank you." นักเรียนจึงรู้จักและสามารถใช้ประโยคได้เฉพาะในรูปแบบ

ที่ได้เคยฝึกฝนมาเท่านั้น ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับความเป็นจริงในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของนักเรียน ครูผู้สอนจึงควรจะให้ความสำคัญในการสอนในด้านนี้ให้มากขึ้น เพื่อช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อไป

2. ความเข้าใจในวัฒนธรรม

นักเรียนมีความเข้าใจในวัฒนธรรมในการสื่อสารของชนชาติเจ้าของภาษาอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมของแบบทดสอบเท่ากับ 24.14 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 60.34 และเมื่อดูจากคะแนนเฉลี่ยเป็นรายหัวข้อทั้ง 10 หัวข้อ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 50 มีเพียง 3 หัวข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ได้แก่ หัวข้อบรรยายทในการเชิญและตอบคำเชิญ บรรยายทในการเรียกชื่อบุคคล และบรรยายทในการถามข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งเป็นหัวข้อที่นักเรียนทำคะแนนได้ต่ำสุด คือ มีคะแนนเฉลี่ย 1.42 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 35.42 ส่วนหัวข้อที่นักเรียนสามารถทำคะแนนได้สูงสุดเท่ากับ 2 หัวข้อ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 79.89 คือ หัวข้อบรรยายทในการแนะนำ และหัวข้อการแสดงอารมณ์และความคิด

การกำหนดหัวข้อวัฒนธรรมที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจากเนื้อหาด้านวัฒนธรรมที่ปรากฏในแบบเรียนการฟัง-พูด ทั้งในและต่างประเทศ และได้คัดเลือกหัวข้อที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมต่างไปจากของไทยทั้งหมด 10 หัวข้อ จึงอาจเป็นไปได้ว่า ในบางหัวข้อนักเรียนไม่เคยได้รับการสอนมาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหัวข้อที่ไม่มีเนื้อหาหรือคำอธิบายปรากฏอยู่ในคู่มือครู ทั้งนี้เห็นได้จากผลการวิจัยของอักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ (2527 : 245) เกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาด้านวัฒนธรรมในแบบเรียนและคู่มือครูภาษาอังกฤษ พบว่า คู่มือครูไม่ได้เสนอเนื้อหาหรือคำอธิบายด้านวัฒนธรรมไว้ทั้ง ๆ ที่เนื้อหาวัฒนธรรมนั้นมีเสนออยู่ในแบบเรียนเป็นจำนวนมาก ทำให้ครูผู้สอนขาดข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน นอกจากนี้ครูผู้สอน

บางท่านยังไม่เห็นความสำคัญของการสอน เสริมวัฒนธรรมควบคู่ไปกับการสอนภาษา ทำให้
นักเรียนขาดความรู้และประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมที่สอดคล้องอยู่ในแบบเรียนนั้น ๆ ซึ่งในงานวิจัย
ของ เคือนดา ไม้จันทร์ (2529 : 116) เรื่อง ความคิดเห็นของครูสอนภาษาอังกฤษระดับ
มัธยมศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนหัวข้อวัฒนธรรมในแบบเรียนภาษาอังกฤษ พบว่า ครูสอน
ภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เห็นด้วยน้อยในการให้ความสำคัญต่อการสอนเสริม เนื้อหาด้านวัฒนธรรม เป็น
เพราะครูไม่ทราบว่าสอนอะไร นอกจากเนื้อหาซึ่งเน้นไวยากรณ์ หรือเป็น เพราะไม่มีเวลาพอ
หรือมีความเชื่อว่านักเรียนจะเรียนรู้วัฒนธรรมได้ภายหลัง หรือ เชื่อว่าวัฒนธรรมไม่เกี่ยวข้องกับภาษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม พบว่า นักเรียนบางส่วน
ยึดความรู้และประสบการณ์เดิมในวัฒนธรรมไทยเป็นเกณฑ์ในการเลือกตอบคำถาม เห็นได้จากหัวข้อ
บรรยายในการถามข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องสมควร และไม่สมควรใช้ถาม
หรือใช้เป็นหัวข้อการสนทนากับชาวตะวันตก อันได้แก่ การสนทนาหรือสอบถามเกี่ยวกับอายุ
รายได้ การเมือง และศาสนา ซึ่งในวัฒนธรรมไทย การสนทนาในเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่
ปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ถามเป็นผู้ที่มีอาวุโสกว่า ก็ถือว่าเป็นการได้ถามทุกข์สุขหรือแสดงความ
ห่วงใยอีกด้วย แต่สำหรับในวัฒนธรรมตะวันตก จะถือว่าการสนทนาหรือสอบถามในเรื่องดังกล่าว
นี้เป็นการไม่สุภาพ นอกจากจะมีความสนิทสนมกันมากพอ ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องให้ความรู้ที่
ถูกต้องชัดเจนถึงความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรม อันจะเป็นผลสะท้อนถึงรูปแบบใน
การใช้ภาษาในสังคมด้วย

แม้ว่านักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอเกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่าง
ระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมตะวันตก นักเรียนส่วนใหญ่ก็สามารถทำความเข้าใจหรือในระดับ
ปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแบบทดสอบใช้ภาษาไทยเป็นส่วนมาก นักเรียนจึงสามารถเข้าใจ
สถานการณ์ คำถาม และตัวเลือกตอบได้อย่างชัดเจน ไม่เกิดปัญหาด้านภาษา เช่น ความ
สถานการณ์หรือตัวเลือกตอบที่กำหนดให้ผิดไป หรือแปลไม่ได้ นอกจากนี้การศึกษาความรู้ด้าน
วัฒนธรรมนั้น นักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองได้จากหนังสือทั่วไป ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษา
อังกฤษในลักษณะของความรู้อย่างรอบตัว ไม่จำเป็นต้องอาศัยการชี้แนะหรือการฝึกฝนเหมือนการเรียน

ทักษะภาษา นักเรียนที่สนใจจึงสามารถหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้พอสมควร แต่กระนั้นครูก็ยังเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมตะวันตก โดยเฉพาะสำหรับนักเรียนที่อยู่ในส่วนภูมิภาค เพราะการค้นหาค้นหาข้อมูลด้วยตนเองนั้นทำได้ยาก เนื่องจากไม่มีแหล่งข้อมูลที่เพียงพอ อีกทั้งวัฒนธรรมบางด้านก็ไม่สามารถหาข้อมูลหรือรายละเอียดได้จากการเปิดพจนานุกรมหรือจากหนังสือทั่วไป ครูผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญและสนใจศึกษาหาความรู้ด้านวัฒนธรรมอยู่เสมอ และเน้นการสอนเสริมวัฒนธรรม โดยอาจจะเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมไทย เพื่อให้ นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในด้านวัฒนธรรมทั้งของชนชาติเจ้าของภาษาและของไทย แต่ควรเป็นการสอนวัฒนธรรมโดยสอดแทรกอยู่ในการสอนภาษา ไม่ใช่แยกสอนเฉพาะวัฒนธรรม เพื่อที่นักเรียนจะได้ทราบว่า แต่ละวัฒนธรรมมีความคาบเกี่ยวและเหมาะสมกับแต่ละภาษาอย่างไร ซึ่งจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถทั้งในด้านวัฒนธรรมและการใช้ภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความเข้าใจในวัฒนธรรม

ผลจากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างค่าความสามารถในการใช้ภาษาและความเข้าใจในวัฒนธรรม โดยคำนวณจากคะแนนรวมของแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาและแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม ปรากฏว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาในระดับค่อนข้างสูง คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลที่ได้นี้ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้นี้มีค่าเป็นบวก ซึ่งหมายความว่าความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความเข้าใจในวัฒนธรรม มีส่วนเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน นั่นคือ ถ้านักเรียนมีความสามารถในการด้านใดด้านหนึ่งดีแล้ว จะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอีกด้านหนึ่งดีตามไปด้วย ในทางกลับกัน ถ้านักเรียนมีความสามารถในการด้านใดด้านหนึ่งต่ำ ก็จะทำให้มีความสามารถในการอีกด้านหนึ่งต่ำไปด้วย

จากผลที่ได้ทำให้ทราบว่า วัฒนธรรมมีความสำคัญต่อความสามารถในการใช้ภาษาเป็นอย่างมาก นักภาษาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาหลายท่าน เป็นต้นว่า ลาโด (Lado. 1964) ฟินอคเคียโร (Finocchiaro. 1973) บราวน์ (Brown. 1980) ฯลฯ ต่างก็มีความคิดเห็นตรงกันว่า ภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมจะต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษานั้น ๆ ด้วย แกลดสโตน (Gladstone. 1972 : 192) ก็ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการใช้ภาษาสื่อสาร จะต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาเป็นอย่างดี นอกจากนี้งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษโดยเสริมความรู้ด้านวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา ได้ให้ผลไปในทำนองเดียวกันว่า การสอนภาษาอังกฤษโดยเสริมความรู้ด้านวัฒนธรรม ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้น เป็นต้นว่า งานวิจัยของ สุพรรณริกา วัฒนบุญ (2523) สมจิตร วรณวิไลย (2527) และปราณี ระเบียบดี (2529) ซึ่งได้ทดลองสอนภาษาอังกฤษ โดยเสริมความรู้ด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ปรากฏว่าได้ผลการทดลองตรงกันคือ กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา จะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพิ่มขึ้น จึงควรจัดให้มีการอบรมด้านเนื้อหาทางวัฒนธรรมและวิธีการสอนเสริมวัฒนธรรมในการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในด้านนี้ให้แก่ผู้สอน หรือมีการจัดทำคู่มือการสอนเสริมเนื้อหาวัฒนธรรม เพื่อเป็นแหล่งในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ช่วยให้ผู้สอนมีความรู้ที่ถูกต้อง และสามารถถ่ายทอดไปยังนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะในปัจจุบันครูต้องประสบปัญหาในการสอนด้านวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก เนื่องจากไม่มีความรู้ในด้านนี้อย่างเพียงพอ และบางคำไม่สามารถหาข้อมูลหรือคำอธิบายได้จากคู่มือครู หรือพจนานุกรม ทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่นักเรียนได้

การสอน เสริมความรู้ด้านวัฒนธรรมแก่นักเรียน นอกจากจะเป็นการเพิ่มพูนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษแล้ว ยังเป็นในแง่จิตใจอย่างดีที่ทำให้นักเรียนอยากเรียนภาษาอังกฤษ เพราะการได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างไปจากของไทย เป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับนักเรียน ดังที่ นอสตรนด์ (Nostrand, 1966 : 21) ได้กล่าวว่า การสอนวัฒนธรรมควบคู่ไปกับการเรียนภาษา จะมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจภาษาต่างประเทศเพิ่มขึ้น เพราะผู้เรียนบางคนอาจไม่เห็นความสำคัญหรือประโยชน์ของการเรียนภาษาต่างประเทศ แต่สนใจที่จะศึกษาวิธีการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีแก้ปัญหาของชาวต่างประเทศ ซึ่งการสอนเนื้อหาด้านวัฒนธรรม จะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ แต่ในการเรียนรู้วัฒนธรรมของนักเรียนนั้น จะต้องสอดแทรกอยู่ในการเรียนรูปแบบการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย เพราะเป้าหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษก็คือ การที่นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคล สังคม และวัฒนธรรม มิใช่การเรียนรู้วัฒนธรรมเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งคิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการศึกษาการสอนภาษาอังกฤษดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. นักเรียนยังมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการฟัง-พูดในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับต่ำ ผู้สอนจึงควรเน้นการฝึกฝนทักษะด้านนี้ให้มากขึ้น และควรเน้นการสอนเพื่อสื่อความหมายมากกว่าการสอนโครงสร้างทางภาษา เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้สอนควรเน้นให้นักเรียนได้รู้จักรูปแบบต่าง ๆ ของภาษาในแต่ละ function เพื่อให้ นักเรียนสามารถเลือกใช้รูปแบบภาษาได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคล และสังคม อันจะเป็นการเพิ่มพูนความสามารถในการสื่อความหมาย (Communicative Competence) ให้แก่นักเรียน

3. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรและคู่มือครู โดยเน้นความสำคัญด้านวัฒนธรรมให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ครูผู้สอนได้เพิ่มพูนความรู้ด้านนี้ และสามารถถ่ายทอดให้นักเรียนได้อย่างถูกต้อง

4. การสอนวัฒนธรรมจะต้องสอดแทรกอยู่ในการสอนภาษา ไม่ใช่เป็นการสอนโดยเอกเทศ เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมควบคู่ไปกับความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้อย่างเหมาะสม

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในจังหวัดนครราชสีมา เพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น จึงสมควรจะมีการวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ทั้งในภาคอีสาน และภาคอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อพิสูจน์ผลการวิจัยให้แน่ชัด และเพื่อจะได้ทราบปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนได้แน่ชัดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนสามารถหาแนวทางแก้ไข และปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ดียิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาถึงระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และความเข้าใจในวัฒนธรรมในหัวข้อทางภาษา และวัฒนธรรมที่ยังไม่ได้ศึกษา เพื่อให้ทราบถึงระดับความสามารถในการใช้ภาษา และความเข้าใจในวัฒนธรรม รวมทั้งปัญหาในการใช้ภาษาของนักเรียนได้กว้างขวางขึ้น

3. ควรมีการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และความเข้าใจในวัฒนธรรมของนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ เพื่อศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้ภาษา เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับวัย และประสบการณ์

4. ควรมีการศึกษาปัญหาที่เกิดจากอิทธิพลทางวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาในทักษะด้านการอ่าน และการเขียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคู่มือครู หรือปรับปรุงการเรียนการสอนทักษะการอ่าน และเขียนต่อไป

5. ควรมีการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างภาษา และวัฒนธรรมที่ปรากฏในแบบเรียนภาษาอังกฤษเป็นรายหัวข้อ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคู่มือการสอน เสริมด้านวัฒนธรรม

עבראָוואָרטע

บรรณานุกรม

- จรรยา เกษโพนทอง และคนอื่น ๆ. จุดประสงค์การเรียนรู้ (ฉบับปรับปรุง). ทมวศวิทยานานา
ต่างประเทศ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 11 กลุ่มที่ 1
(นครราชสีมา-ชัยภูมิ) ปีการศึกษา 2530.
- ชาย โพธิ์สีดา. "วัฒนธรรมคืออะไร ทศนะทางมนุษยวิทยา," พุทธจักร. 12 : 26 - 30 ;
ธันวาคม 2519.
- เชวง จันทระเขตต์. การแปลเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2528.
- เดือนดา ไมจิณท์. ความคิดเห็นของครูสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอน
หัวข้อวัฒนธรรมในแบบเรียนภาษาอังกฤษ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- ประจักษ์ ประภาพิทยากร. "ภาษา : วัฒนธรรม สังคม : ภาษา," วัฒนธรรมไทย. 23, 2
: 34 - 41 ; กุมภาพันธ์ 2527.
- พัฒน์ น้อยแสงศรี และส่องศรี โคประเสริฐ. ปัญหาการสอนอ่านภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520.
- ไพยมรัตน์ นพรัตน์. การศึกษาปัญหาการตีความหมายของคำหรือข้อความในหนังสือเรียนภาษา
อังกฤษที่ตีพิมพ์ในต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- มยุรี กลิ่นศรีสุข. การวิเคราะห์เชิงแย้งตามหลักภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยาการศึกษาความ
แตกต่างระหว่างวัฒนธรรมในการใช้ภาษาอังกฤษกับภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- ฉอ อุดาการ. หลักการสื่อสาร ภาษา คู่มือเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2524.
- วิภา ไทยจินดา. "วัฒนธรรมกับการเรียนภาษา," วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน. 10 : 48 : 55 ; ภาคเรียนที่ 1. 2525.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. อมรินทร์การพิมพ์, 2523.

สถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์. รายงานผลการวิจัย ฉบับที่ 19. กรุงเทพฯ : 2519.

สุไร พงษ์ทองเจริญ. วิธีสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เริ่มเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประมวลศิลป์, 2526.

อนุমানราชธน, พระยา. วัฒนธรรมเบื้องต้น. โดยเสฐียรโกเศศ (นามแฝง), ราชบัณฑิตยสถาน, 2526.

อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ. การวิเคราะห์เนื้อหาด้านวัฒนธรรมในหนังสือเรียนและคู่มือครูภาษาอังกฤษ รายวิชา อ.411 ภาษาอังกฤษ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัครสำเนา.

อัจฉรา วงศ์ไธธร. "การสร้างข้อทดสอบวัดความสามารถในการสื่อความหมายทางภาษา (Pragmatics Communicative) กับ การทดสอบทางภาษาระดับ Advanced," ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยกับหลักสูตรภาษาอังกฤษ และแนวโน้มในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสร้างคลังข้อสอบ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2527.

Adams, John Boman. "On Expressive Communication in an Egyptain Village," in Language in Culture and Society. p. 1-12, New York: Harper & Row Publishers. 1964.

Benda, Ndomba. "Acquiring English Vocabulary and Structure : Some Procedures and Problems," FORUM. 11 : 23, April, 1983.

Blundell, Jon; Jonathan Higgens; and Nigel Middlemiss. Function in English. London: Oxford University Press, 1982.

Brooks, Nelson. Language and Language Learning. second edition, New York: Harcourt Brace and Workd Inc., 1964.

Brown, Douglas H. Principle of Language Learning and Teaching. New Jersey: Prentice-Hall Inc., 1980.

- Carroll, Brendan J. Testing Communicative Performance. Oxford, Pergamon Press, 1980.
- Cripper, C. and H.G. Widdowson. "Sociolinguistics and Language Teaching," in The Edinburgh Course in Applied Linguistics Vol.2 : Paper in Applied Linguistics. p. 156, London: Oxford University Press, 1975.
- Fan, Chung Teh. Item Analysis Table. New Jersey: Educational Testing Service Princeton, 1952.
- Finocchiaro, Mary and Michael Bonomo. The Foreign Language Learners : A Guide for Teachers. New York: Regents Publishing Company Inc., 1973.
- Hymes, Dell. "Models of the Interaction of Language and Social Life," in The Ethnography of Communication. p. 35 - 71, Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1972.
- Jacobovits, L.A. Foreign Language Learning. The United States, 1971.
- Johnston, Majorie G. "How can Modern Language Teaching Promote International Understanding?," in Foreign Language Teaching. p. 72 - 90, New York: The Macmillan Company, 1967.
- Lado, Robert. Linguistics Across Culture. Michigan: The University of Michigan, 1957.
- _____. Language Teaching : A Scientific Approach. New York: McGraw-Hill Inc., 1964.
- Larsen - Freeman, Diane. Techniques and Principles in Language Teaching. New York: Oxford University Press, 1986.
- Levine, Deena R. and Mara B. Adelman. Beyond Language : International Communication for English as a second Language. New Jersey: Prentice-Hall Inc., 1982.
- Levine, Deena R., Jim Baxter and Piper McNulty. The Culture Puzzle : Cross - Cultural Communication for English as a Second Language. New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1987.
- Li, Hai-Li. "Language and Culture," in TESL Talk. 13 : 92 - 95 ; Sumer, 1982.

- Moulton, W. Trends in European and American Linguistics. Utrecht, Spectrum Publishers, 1961.
- Nostrand, Howard Lee. "Describing and Teaching The Sociocultural Context of a foreign Language and Literature," in Trends in Language Teaching. p. 1 - 26 ; New York: McGraw-Hill, 1966.
- Paulston, Christine Bratt. "Communicative Competence and Language Teaching," in Communicative Language Teaching. p. 14 - 31 ; Singapore, SEAMEO Regional Language Centre, 1985.
- Reinhart, Susan M. and Ira Fisher. Speaking and Social Interaction : Activities for Intermediate to Advanced ESL Student. New Jersey: Prentice-Hall inc., 1985.
- Rubin, Joan. "How To Tell When Someone Is Saying 'No' Revisited," in Sociolinguistics and Language Acquisition : Series on Issues in Second Language Research. p. 10 - 17, Rowley, Newbury House Publishers Inc., 1987.
- Stern, H.H. Fundamental Concepts of Language Teaching. London: Oxford University Press, 1983.
- Thompson, Hilgard. "Culture : The Content of Language," in Conference on Teaching English to Speakers of Other Languages. Champaign, Illinois March 12 - 13, 1965.
- Valette, Rebecca M. and Edward David Allen. Classroom Techniques : Foreign Language and English As A Second Language. Chicago: Harcourt Brace Jovanovich Inc., 1977.
- Van Ex, J.A. and L.G. Alexander. The Threshold Level for Modern Language Learning in Schools. London: Longman, 1977.
- Widdowson, H.G. Teaching Language as Communication. London: Oxford University Press, 1978.
- Wilkins, D.A. Notional Syllabuses. London: Oxford University Press, 1976.
- Wolfson, Nessa. "Rules of speaking," in Language and Communication. p. 60 - 87, London: Longman Group Ltd., 1983.
- _____. "Compliments in Cross-Cultural Perspective," in TESOL Quarterly. 15 : 119 - 123, June, 1981.
- Yorio, Carles A. "Conversionalized Language Forms and the Development of Communicative Competence," in TESOL Quarterly. 14(4) : 433 - 434, 1980.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่า Delta

การหาค่าความยากมาตรฐานทั้งฉบับ

การหาค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับ

ตาราง 9 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่า Delta ของแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ

ข้อที่	P _H	P _L	P	r	△	ข้อที่	P _H	P _L	P	r	△
1**	1	.78	.91	.55	7.6	21	.72	.47	.60	.26	12.0
2	.91	.75	.84	.27	9.1	22	.44	.28	.36	.17	14.5
3	.47	.37	.42	.10	13.8	23**	.06	.12	.12	.00	17.7
4	.41	.28	.34	.14	14.6	24	.62	.34	.48	.28	13.2
5	.91	.56	.75	.45	10.3	25	.78	.47	.63	.33	11.7
6	.56	.28	.42	.29	13.8	26	.25	.09	.16	.27	16.9
7	.78	.40	.60	.39	12.0	27	.81	.56	.69	.29	11.0
8	.16	.03	.08	.34	18.5	28	.56	.66	.61	.11	11.9
9**	.41	.31	.36	.11	14.4	29	.91	.44	.70	.54	10.9
10	.53	.12	.31	.47	15.0	30**	1	.78	.95	.00	6.4
11	.62	.25	.43	.38	13.7	31	.66	.37	.52	.29	12.8
12	.72	.28	.50	.44	13.0	32	.03	.03	.05	.16	19.6
13	.84	.44	.65	.43	11.4	33	.66	.19	.42	.48	13.8
14	.06	.03	.05	.16	19.6	34**	.91	.81	.86	.19	8.6
15**	.06	.09	.09	.00	18.4	35	.25	.09	.16	.27	16.9
16	.72	.41	.57	.32	12.3	36**	.25	.19	.22	.08	16.1
17	.59	.19	.36	.46	14.4	37	.66	.62	.64	.04	11.6
18	.75	.37	.56	.39	12.4	38	.56	.16	.35	.43	14.6
19	.62	.37	.49	.25	13.1	39	.69	.34	.52	.35	12.8
20**	.97	.87	.93	.30	7.2	40	.34	.22	.28	.15	15.3

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	P_H	P_L	P	r	Δ	ข้อที่	P_H	P_L	P	r	Δ
41	.53	.19	.35	.37	14.5	46	.50	.12	.29	.44	15.2
42**	.44	.19	.31	.29	15.0	47	.47	.28	.37	.20	4.3
43	.75	.44	.60	.32	12.0	48	.44	.22	.33	.25	14.8
44	.50	.16	.32	.38	14.9	49**	.19	.16	.17	.05	16.7
45	.81	.53	.68	.32	11.2	50	.94	.69	.83	.40	9.2

$$\bar{p} = .46$$

$$\bar{r} = .28$$

** ข้อที่ถูกคัดออก

* ตัวเลขโดยประมาณ

ตาราง 10 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่า Delta ของแบบทดสอบความเข้าใจ
ในวัฒนธรรม

ข้อที่	P _H	P _L	P	r	Δ	ข้อที่	P _H	P _L	P	r	Δ
1	.62	.25	.43	.38	13.7	21	.84	.47	.67	.41	11.3
2	.59	.28	.43	.32	13.7	22**	1	.72	.89	.60	8.1
3	.28	.12	.20	.24	16.4	23	.97	.75	.88	.45	8.3
4	.72	.56	.64	.17	11.5	24	.94	.66	.82	.43	9.4
5**	.62	.53	.58	.09	12.2	25	.84	.53	.69	.36	11.0
6	.16	.09	.12	.14	17.6	26	.75	.44	.60	.32	12.0
7	.87	.72	.80	.22	9.6	27	.75	.50	.63	.27	11.7
8	.56	.56	.56	.00	12.4	28**	.75	.59	.67	.18	11.2
9**	.94	.75	.86	.34	8.7	29	.72	.47	.60	.26	12.0
10	.62	.53	.58	.09	12.2	30	.59	.28	.43	.32	13.7
11**	1	.87	.94	.45	6.7	31	.97	.53	.79	.62	9.7
12	.91	.59	.77	.42	10.1	32	.91	.44	.70	.54	10.9
13	.91	.69	.81	.33	9.5	33	1	.59	.84	.68	9.0
14	.94	.53	.76	.53	10.1	34**	1	.53	.82	.71	9.4
15	.87	.62	.75	.32	10.3	35	.36	.06	.19	.45	16.5
16	.91	.25	.60	.67	11.9	36	.94	.53	.76	.53	10.1
17	.41	.47	.47	.00	13.3	37	.87	.44	.67	.48	11.2
18	.69	.25	.47	.44	12.3	38**	.37	.25	.31	.14	15.0
19	.56	.16	.35	.43	14.6	39	.69	.41	.55	.29	12.5
20**	.97	.62	.83	.56	9.2	40	.94	.56	.78	.51	10.0

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	P_H	P_L	P	r	Δ	ข้อที่	P_H	P_L	P	r	Δ
41	.87	.47	.69	.45	11.1	46	.37	.25	.31	.14	15.0
42	.34	.16	.25	.23	15.8	47	.91	.53	.74	.47	10.4
43	.91	.59	.77	.42	10.1	48	.87	.44	.67	.48	11.2
44**	.69	.28	.48	.41	13.2	49**	.97	.66	.84	.53	9.0
45	.97	.47	.77	.65	10.1	50	.72	.19	.45	.53	13.5

$$\bar{P} = .63$$

$$\bar{r} = .39$$

** ข้อที่ถูกคัดออก

* ตัวเลขโดยประมาณ

การหาค่าความยากมาตรฐานทั้งฉบับ ของแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ

$$\sum \Delta = 670.7$$

$$\overline{\Delta} = 13.414$$

$$N = 50$$

หาค่า Z โดยใช้สูตร

$$\overline{\Delta} = 42 + 13$$

แทนค่า

$$\frac{13.414 - 13}{4} = 2$$

$$Z = 0.1035$$

$$Z = 0.10$$

เปิดตารางเพื่อหาค่า $\bar{p}$ ได้ $\bar{p} = .4602$

$$\text{ความยากมาตรฐานทั้งฉบับ } (\bar{p}) = .46$$

การหาค่าความยากมาตรฐานทั้งฉบับของแบบทดสอบความเข้าใจวัฒนธรรม

จากค่า $\Sigma \Delta = 579.4$

$$\overline{\Delta} = 11.588$$

$$N = 50$$

หาค่า Z โดยใช้สูตร

$$\overline{\Delta} = 42 + 13$$

แทนค่า

$$\frac{11.588 - 13}{4} = Z$$

$$Z = -0.353$$

$$Z = -0.35$$

เปิดตารางเพื่อหาค่า $\bar{p}$ ได้ $\bar{p} = .6368$

$$\text{ความยากมาตรฐานทั้งฉบับ } (\bar{p}) = .63$$

ตาราง 11 การหาค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับ ($\bar{r}$) ของแบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษา

ข้อที่	r	Z'_r	ข้อที่	r	Z'_r	ข้อที่	r	Z'_r	ข้อที่	r	Z'_r
1	.55	.618	14	.16	.161	27	.29	.299	40	.15	.151
2	.27	.277	15	.00	.00	28	.11	.110	41	.37	.388
3	.10	.100	16	.32	.332	29	.54	.604	42	.29	.299
4	.14	.141	17	.46	.497	30	.00	.00	43	.32	.332
5	.45	.455	18	.39	.412	31	.29	.299	44	.38	.40
6	.29	.299	19	.25	.255	32	.16	.161	45	.32	.332
7	.39	.412	20	.30	.310	33	.48	.523	46	.44	.472
8	.34	.354	21	.26	.266	34	.19	.192	47	.20	.203
9	.11	.110	22	.17	.172	35	.27	.277	48	.25	.255
10	.47	.510	23	.00	.00	36	.08	.08	49	.05	.05
11	.38	.400	24	.28	.288	37	.04	.04	50	.40	.424
12	.44	.472	25	.33	.343	38	.43	.460	Z'_r 14.667		
13	.43	.460	26	.27	.277	39	.35	.365			

ค่า Fisher's $Z (Z'_r) = 14.667$

$$Z = \frac{14.667}{50} = 0.29334$$

$$\bar{Z} = .293$$

จากตารางค่า Z'_r ที่ .293 จะได้ $\bar{r} = .285$

ค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับ ($\bar{r}$) = .28

ตาราง 12 การหาค่าอำนาจจำแนกทั้งหมด ($\bar{r}$) ของแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม

ข้อที่	r	Z _r	ข้อที่	r	Z _r	ข้อที่	r	Z _r	ข้อที่	r	Z _r
1	.38	.400	14	.53	.590	27	.27	.277	40	.51	.563
2	.32	.332	15	.32	.332	28	.18	.182	41	.45	.485
3	.24	.245	16	.67	.811	29	.26	.266	42	.23	.234
4	.17	.172	17	.00	.000	30	.32	.332	43	.42	.449
5	.09	.090	18	.44	.472	31	.62	.725	44	.41	.436
6	.14	.141	19	.43	.464	32	.54	.604	45	.65	.775
7	.22	.224	20	.56	.633	33	.68	.829	46	.14	.141
8	.00	.00	21	.41	.436	34	.71	.887	47	.47	.510
9	.34	.354	22	.60	.693	35	.45	.485	48	.48	.523
10	.09	.090	23	.45	.485	36	.53	.590	49	.53	.590
11	.45	.485	24	.43	.460	37	.48	.523	50	.53	.590
12	.42	.449	25	.36	.377	38	.14	.141	Z' _r 20.842		
13	.33	.343	26	.32	.332	39	.29	.299			

ค่า Fisher's Z (Z'_r) = 20.842

$$\bar{Z} = \frac{20.842}{50} = 0.41684$$

$$\bar{Z} = .416$$

จากตารางค่า Z'_r ที่ .416 จะได้ $\bar{r} = .395$

ค่าอำนาจจำแนกทั้งหมด ($\bar{r}$) = .39

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ

แบบทดสอบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรม

แบบทดสอบ

จุดประสงค์

1. เพื่อวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน
2. เพื่อวัดความเข้าใจในวัฒนธรรม

คำอธิบาย

1. ข้อสอบทั้งหมดมี 2 ชุด คือ
ชุดที่ 1 วัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน
ชุดที่ 2 วัดความเข้าใจในวัฒนธรรม
2. แบบทดสอบมีทั้งหมด 18 หน้า ชุดละ 40 ข้อ
3. เวลาในการทำแบบทดสอบ 1.5 ชม.
4. โปรดตรวจสอบจำนวนข้อทดสอบให้ถูกต้อง
5. ข้อสอบเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก แต่ละข้อจะมีคำตอบที่ถูกต้องหรือเหมาะสมที่สุดเพียงคำตอบเดียว ในการตอบให้ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ในช่องตัวอักษรที่เลือก
ตัวอย่าง เลือกตอบ b ให้ทำดังนี้

a	b	c	d
	X		

ถ้าต้องการเปลี่ยนตัวเลือกใหม่จาก b เป็น c ให้ทำดังนี้

a	b	c	d
	*	X	

แบบทดสอบนี้ เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ปีการศึกษา 2531 เรื่อง A Study Of Mattayom 5 Students' English
For Everyday Use And Their Understanding Of Culture.

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ชุดที่ 1 แบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน (40 คะแนน)

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ใช้ภาษาได้เหมาะสมที่สุดกับสถานการณ์ที่กำหนดให้

1. You walk into a sale conference. Some top-level managers you do not know well are there. What should you say ?
 - a. Good morning, Gentlemen.
 - b. Hi! Everybody.
 - c. How do you do ?
 - d. Dear sir.
2. You see your friend, Rita, in the street. You and Rita studied together last year and you've never met her since then. What should you say ?
 - a. Hey! You!
 - b. Good afternoon, Rita.
 - c. Long time no see.
 - d. Where have you been ?
3. You have just finished from your over-time work at 8.00 p.m. You walk into the office hall and see your manager is walking out of his room. What should you say ?
 - a. Good day.
 - b. Good time.
 - c. Good night.
 - d. Good evening.
4. Carrie comes to visit her close friend, Kate, who was moved to other state last year.

Carrie : How's thing ?

Kate : _____, thanks. (Not feeling 100% well)

 - a. So - so.
 - b. Pretty fair.
 - c. Not so bad.
 - d. All are true.

5. Somchai and three other students have had lunch over at Mike's apartment and the five have been chatting for about an hour afterward. Now Somchai wants to leave. What should he say to Mike ?
- a. I should leave now.
 - b. I think I must go now.
 - c. I'd better be going now.
 - d. I don't want to take up any more of your time.
6. Linda runs into a friend, Mary, on the way to the library. Linda invites Mary to come along but Mary says she has an appointment with Bill at the cafeteria. What should Linda say ?
- a. Good luck.
 - b. Have a nice time.
 - c. Bon voyage.
 - d. Nice day, isn't it ?
7. Mr. Ronald, an American teacher, has to return home. His students go to see him off at the airport. What should they say ?
- a. We look forward to seeing you again soon.
 - b. We believe you come back soon.
 - c. Take care of yourself.
 - d. Have a good journey.
8. Jane has come to visit Sunee for a few day. Now it's time for Jane to go back home. What should Sunee say ?
- a. Take care.
 - b. Lots of love.
 - c. Good night, then.
 - d. Have a good day.

9. Winai has just been introduced to a new English professor.

What should he say ?

- a. Hi! How are you doing ? b. Nice meeting you.
c. How do you do ? d. How have you been ?

10. Sally Mason is going to phone a close friend, Terry Nichols, to arrange a time to meet for lunch. What should she say ?

- a. Hello ? Mr.Nichols ? My name's Mason.
b. Hello ? Terry ? This is Mason.
c. Hello ? Mr.Nichols ? This's Sally.
d. Hello ? Terry ? This is Sally.

11. Ladda is at a party with her uncle but she doesn't know many people. Her uncle has just introduced her to his business colleague.

Uncle : Ladda, this is Mr.Cannon.

Ladda : _____.

- a. How have you been ? b. How do you do ?
c. How are you ? d. Glad to meet you.

12. You are in a discoteque with your friend, Jenny, when your brother Pete, comes in. He doesn't know Jenny. What should you say ?

- a. Have you two met ?
b. Have you met Jenny Smith ?
c. I'd like to introduce you two.
d. Let me introduce Jenny Smith.

13. At the end of the final examination, you and your friends have decided to invite the professors of the foreign Language Department to a farewell dinner. What should you say to the professor you hardly know ?
- a. We should be very please if you can come and have a dinner with us this evening.
 - b. We'd like you to come and have a dinner with us this evening.
 - c. Would you like to join us for dinner this evening ?
 - d. What about the dinner this evening ?
14. You're going to a disco with some friends. On the way there, you run into another friend, Sally. What should you say ?
- a. Let's go.
 - b. Come to join us.
 - c. Like to join us ?
 - d. Please come.
15. Someone you don't know very well invites you to a concert. You think it's a good idea. What should you say ?
- a. O.K.
 - b. With pleasure.
 - c. Really ?
 - d. Sound good.
16. Your freinds invite you for a jogging but you don't want to get up early. What should you say ?
- a. I love to but I've a lot of work to do.
 - b. I hate jogging.
 - c. I will if I can get up on time.
 - d. I will but don't wait for me.

17. Suda is at a restaurant with a business colleague. She's looking at the menu when the waiter comes.

The waiter : The turtle soup is very good, Miss.

Suda : _____.

- a. Oh! Hell!
- b. Don't speak it again.
- c. I'm afraid, I don't like turtle.
- d. Not for me.

18. Richard is telling Jenny that he has got 2 tickets of an adventure movie and he'd like to invite her.

Richard : I'm not sure you like an adventure movie.

Jenny : _____.

- a. I love it.
- b. I try.
- c. Don't say that.
- d. I have to admit it.

19. Samart is on a job interview. The interviewer asks him about his likes.

Interviewer : What do you like to do in your spare time ?

Samart : _____.

- a. I'm very found of fishing.
- b. I enjoy go fishing.
- c. Fishing is great.
- d. You can't beat fishing.

20. Your close friend and you are in a record shop listening to the latest album of Michael Jackson.

Your freind : _____.

You : Yes, sure.

- a. Are you fond of Michael Jackson ?
- b. Don't you love Michael Jackson ?
- c. This is your favorite singer.
- d. I don't know you like Michael Jackson.

21. It's very hot in the bus. Preecha is sitting close to the window.

A man : "Excuse me. Would you mind opening the window,
please ?"

Preecha: "_____." and opens the window.

- a. That's O.K.
- b. Of course not.
- c. Sure.
- d. Yes, I would.

22. Mr.Colin has just bought a book and wants to ask the seller to wrap it ?

Mr.Colin : _____, please ?

The seller : Yes, of course.

- a. Could you wrap it for me
- b. May I wrap it
- c. Do you mind wrapping it
- d. I want you to wrap it

23. You are cutting the paper. A friend is watching you. You need a ruler but don't want to let go of the paper. What should you say ?

- a. Could I ask you to bring me a ruler ?
- b. Give me a ruler.
- c. Excuse me, I need a ruler.
- d. A ruler, please.

24. You have an appointment with your new professor but you can't make it. You're telephoning to change the date. What should you say ?
- a. Any chance of meeting on Thursday instead ?
 - b. You see ? The only day I can make it is Thursday ?
 - c. Would it be possible to meet on Thursday instead ?
 - d. We must change the meeting to be on Thursday.
25. You are at an hotel information desk. You want to go to the cinema but don't know where it is. What should you say ?
- a. Could you tell me where the nearest cinema is ?
 - b. Can you tell me where is the nearest cinema ?
 - c. Tell me where the nearest cinema is.
 - d. I want to go to the nearest cinema.
26. Winai and his friend decide to go to Samui Island for their summer holidays but Winai has never gone there. What should he say ?
- a. Have you got any idea about Samui ?
 - b. Can you tell where is Samui ?
 - c. Sorry, how can we go there ?
 - d. Could you give some information on Samui ?
27. Mary wants to go to Rama V Road but she's not sure where it is. A young lady is coming along. What should Mary say ?
- a. Excuse me, do you know where the Rama V Road is ?
 - b. Sorry to trouble you, but I'd like to know where the Rama V Road is ?

c. Would you mind telling me how to get to Rama V Road, please ?

d. All are appropriate.

28. It's the first time for Darunee to visit Chiangmai. One day she was stopped by a foreigner in her age and was asked about where the bank is. What should she say ?

a. No idea.

b. Ask the police.

c. I'm sorry, I don't know.

d. I'm afraid I haven't got that information.

29. Boonmee has an appointment for job interview at 9.00 a.m., but he arrives at ten minutes later because of the traffic. The interviewer is waiting. What should Boonmee say ?

a. Pardon me, I'm coming a bit late.

b. I feel bad about coming a bit late.

c. It's my fault for coming late.

d. I'm extremely sorry for coming late.

30. Your friend promises to ring you up one evening, but doesn't. You see him next day.

Your friend : Sorry, I didn't ring you last night. I was
going to the station to pick my sister up.

You : _____.

a. What for ?

b. That's O.K.

c. There's no reason to apologize.

d. I don't care.

31. Pichet is dancing with a girl he's just known and he treads on his partner's toe.

Pichet : Oops ! _____.

The partner : Not to worry. I'm beginning to get used to it. .

a. Excuse me	b. Please forgive me
c. I'm sorry	d. I beg your pardon.

32. Joe is playing a game of football on the lawn with the other boys. Suddenly, Joe kicks one of the boys, Tom, by mistake.

Joe : Oh! Please accept my apologies.

Tom : That's alright.

Who is saying something inappropriate ?

a. Joe.	b. Tom.
c. Both of them.	d. None of them.

33. You have some problems with your work. You decide to ask for advice from your boss. What should you say ?

a. Advice me please.
b. Help me! I need your advice.
c. Could I ask for your advice ?
d. How can I do with the work ?

34. Pranee is chatting to a friend. He is going to catch a 5.15 train and Pranee notices that he may miss the train. What should Pranee say ?

Pranee : Oh! It's five ten. _____.

- a. You must go.
- b. You'd better leave now.
- c. Please go.
- d. Hurry up.

35. You are on the bus. A foreigner who is sitting beside you is going to smoke. You see that a policeman is looking at him. What should you say ?

- a. Don't smoke!
- b. Hey! The police is looking.
- c. I think you don't smoke.
- d. I don't think you should smoke.

36. Pitak has some problems about his report. Doris, a student whom he doesn't know well, is coming along. What should Pitak say ?

- a. Can you help me on this report ?
- b. I need your help on this report.
- c. Could you help me do the report ?
- d. Do you like to help me ?

37. Pranee has been invited to a dinner at the Bensons. After dinner, they have been watching a T.V. programme on the piano contest.

Mrs.Benson : I think the winner must be no. 2.

Pranee : (disagree).

- a. No way.
- b. You must be joking.
- c. I disagree, I'm afraid.
- d. I think that's nonsense.

38. You and your friend are at the gallery and are looking at a \$ 15,500 picture.

Your friend : I think it's too expensive.

You : _____.

- a. Yeah ! I agree. b. How true you are.
c. I entirely agree. d. Agree !

39. At a party.

A : The host's wife is very beautiful, isn't she ?

B : _____, but she's rather old.

- a. No, she isn't b. Yes, I agree
c. I don't agree d. I don't think so.

40. Winai and his friend, Bill, are watching a T.V. programme on Thai Boxing.

Bill : Thai Boxing is very violent.

Winai : _____.

- a. Why not ? b. I don't see why.
c. I can't accept that. d. I don't take your point.

ชุดที่ 2 แบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่เหมาะสมที่สุดกับสถานการณ์ที่กำหนดให้ (40 คะแนน)

- ในชั่วโมงภาษาอังกฤษ Mrs.Jane Moulton อาจารย์ชาวอเมริกันได้กล่าวแนะนำตัว และให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยในการเรียนการสอน นักเรียนควรเรียกอาจารย์ว่าอย่างไร?
 ก. Teacher ข. Mrs.Jane
 ค. Archan ง. Mrs.Moulton
- Doris Brown เพื่อนชาวอเมริกัน ได้ชวนคาร์ตีไปเที่ยวบ้าน และได้แนะนำให้รู้จักกับแม่ของเธอ Mary Brown คาร์ตีควรเรียกแม่ของ Doris ว่าอย่างไร?
 ก. Mrs.Brown ข. Aunt Mary
 ค. Mother ง. Madame

8. ในการทำความรู้จักกับผู้อื่น แต่ละวัฒนธรรมต่างก็มีรูปแบบของตนเอง สำหรับชาวอเมริกันส่วนใหญ่ ถ้าต้องการทำความรู้จักกับผู้อื่น จะนิยมปฏิบัติกันอย่างไร?
- เป็นผู้ริเริ่มในการทักทาย และสนทนา
 - ชวนไปรับประทานอาหารร่วมกัน
 - ไปในที่สามารถพบผู้คนต่าง ๆ เช่น ตามชมรม
 - ถูกทุกข้อ
9. ข้อใดถือว่าถูกต้องเกี่ยวกับมรรยาทในการแนะนำของชาวตะวันตกโดยทั่ว ๆ ไป?
- ไม่ควรแนะนำตัวเอง ควรให้ผู้อื่นเป็นผู้แนะนำให้
 - ในการแนะนำ ผู้แนะนำจะต้องระบุชื่อต้น และสกุลของผู้ถูกแนะนำทุกครั้ง
 - ในระหว่างเพื่อนวัยเดียวกัน ไม่จำเป็นต้องมีการแนะนำก็ได้
 - ในการทำความรู้จักกัน จะต้องมีการแนะนำทุกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นโดยตนเองหรือผู้อื่นแนะนำให้
10. "Small Talk" ที่นิยมใช้หลังการแนะนำ จะมีประโยชน์ต่อคู่สนทนาอย่างไร?
- ช่วยให้การสนทนาต่อเป็นไปง่ายขึ้น
 - ช่วยให้รู้จักกันเร็ว และมากขึ้น
 - เป็นการเริ่มต้นของความสัมพันธ์อันแนบแน่น
 - ข้อ ก. และ ข. ถูกต้อง
11. ข้อใดที่ถือเป็นธรรมเนียมที่นิยมใช้ควบคู่ไปกับการแนะนำในเชิงธุรกิจ?
- การสับมือ
 - การโค้งคำนับ
 - การโอบกอด
 - การแตะข้อมือ
12. ข้อใดที่ควรมีการแนะนำแบบเป็นทางการ (formal) มากที่สุด?
- หัวหน้านักเรียน แนะนำเพื่อนใหม่ต่อเพื่อนร่วมห้อง
 - หัวหน้าฝ่าย แนะนำผู้จัดการคนใหม่ให้ลูกน้อง
 - เพื่อนบ้านแนะนำผู้มาอยู่ใหม่ให้รู้จักกับคนอื่นที่อยู่มาก่อน
 - ครูใหม่แนะนำตัวเองต่อักเรียน

13. สุมลได้รับเชิญไปในงานเลี้ยงวันเกิดของ Susan ในวันอาทิตย์ซึ่งเธอเพิ่งคิดถึงแต่เธออยากจะไปร่วมงานนั้นด้วย สุมลควรตอบคำเชิญอย่างไร?
- ตอบแย้งรับแย้งสู้ว่าถ้าเสร็จธุระก็จะไป
 - ขอให้ Susan เลื่อนไปจัดงานวันเสาร์แทน
 - ตอบรับว่าจะไป แต่ไม่ได้ไปเพราะธุระไม่เสร็จ
 - ตอบปฏิเสธว่าไปไม่ได้ พร้อมทั้งแสดงความเสียใจ
14. Rita และสมศรีพบกันในงานวันเกิดโรงเรียนของลูก จึงได้มีโอกาสสนทนากันทั้งคู่ต่างต้องการจะรู้จักกันมากขึ้นจึงคิดจะเชิญอีกฝ่ายหนึ่งไปรับประทานอาหารที่บ้านของคน ฝ่ายที่เชิญควรจะถูกอย่างไร การเชิญจึงจะเกิดขึ้น?
- We'd have lunch together sometime.
 - Can we have lunch together tomorrow at the "Rose Park" ?
 - Let's have lunch together soon.
 - I'll give you a call for our lunch together.
15. ในการเชิญไปรับประทานอาหารร่วมกันนั้น ตามวัฒนธรรมตะวันตกนิยมปฏิบัติอย่างไร?
- เจ้าภาพเป็นฝ่ายจัดทำอาหาร และรับประทานอาหารที่บ้าน
 - ไปรับประทานอาหารตามภัตตาคาร
 - แขกไปที่บ้านเจ้าภาพ แล้วออกไปรับประทานอาหารนอกบ้านพร้อม ๆ กัน
 - เจ้าภาพไปรับแขกที่บ้าน แล้วจึงพาแขกไปรับประทานอาหารที่ใดก็ได้
16. การไปรับประทานอาหารร่วมกันในข้อต่อไปนี้ ข้อใดถูกต้อง?
- ผู้เชิญต้องออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด
 - ในกรณีชายและหญิง ฝ่ายชายต้องออกค่าใช้จ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้เชิญหรือไม่
 - ในกรณีชายและหญิง ฝ่ายชายต้องออกค่าใช้จ่าย ถ้าเพศเดียวกัน ช่วยกันออกคนละครึ่ง
 - ไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนว่าใครจะต้องออกค่าใช้จ่าย อย่างไร

17. ทิมได้ไปร่วมงานนิทรรศการสินค้าไทยกับครอบครัว Dennis ซึ่งระหว่างการชมงาน

Mrs.Dennis ได้วิพากษ์วิจารณ์ในบางเรื่องซึ่งทิมไม่เห็นด้วย ทิมควรปฏิบัติอย่างไร?

- ก. ฟังเงียบ ๆ โดยไม่พูดอะไร
- ข. ร่วมวิพากษ์วิจารณ์ไปในเชิงเห็นด้วย แล้วเมื่อกลับไปยังบ้านค่อยบอกว่าไม่เห็นด้วย
- ค. ร่วมวิพากษ์วิจารณ์โดยแสดงความคิดเห็นของตนว่าไม่เห็นด้วยอย่างไร
- ง. ฟังเงียบ ๆ แล้วค่อยแสดงความคิดเห็นว่าไม่เห็นด้วยเมื่อ Mrs.Dennis ไม่อยู่

18. ยูจินได้รับเชิญไปรับประทานอาหารที่บ้าน Mary เมื่อรับประทานอาหารหมด Mary ถามว่าต้องการอีกหรือไม่ ยูจินตอบปฏิเสธทั้ง ๆ ที่ยังไม่อิ่ม Mary ก็ไม่ว่าอะไร จัดเก็บอาหารหมดเลย
สาเหตุที่ Mary ทำเช่นนั้นเป็นเพราะอะไร?

- ก. เชื่อว่ายูจินอิ่มจริง ๆ
- ข. รำคาญที่ยูจินไม่พูดความจริง
- ค. เสียหายอาหารที่จะเพิ่มให้ยูจิน
- ง. Mary อิ่มแล้วเลยไม่อยากรอ

19. ชาวอเมริกันโดยทั่วไปแล้ว เมื่อมีความคิดเห็นไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่ หรือมีความรู้สึกอย่างไร มักจะปฏิบัติอย่างไร?

- ก. เก็บเงียบไว้ไม่แสดงออกมา
- ข. แสดงออกมาในทางตรงข้ามกับที่เป็นจริง
- ค. เก็บไว้ในใจก่อน แล้วค่อยพูดมาทีหลัง
- ง. พูดหรือแสดงออกมาตรง ๆ ทันที

20. ในการสนทนากับชาวอเมริกัน ถ้าคุณคิดไม่ออกว่าจะพูดอะไร เป็นคั่นว่า ลืมศัพท์ หรือยังไม่แน่ใจ
ในสิ่งที่จะพูด และคุณต้องการเวลาที่จะคิด คุณควรปฏิบัติอย่างไร?

- ก. เงียบไว้จนกว่าจะคิดออก
- ข. ยิ้มไว้ก่อน
- ค. พยายามพูดอะไรออกมาบ้าง เช่น well, uhm
- ง. ยกมือเกาศีรษะ

21. ในการสนทนากับชาวตะวันตก โดยทั่วไปแล้ว เรื่องใดที่ถือว่าเป็นการไม่สุภาพที่จะใช้ในการสนทนา?

ก. อายุ	ข. ศาสนา
ค. รายได้	ง. ทุกข้อที่กล่าวมา

22. สำหรับชาวตะวันตกแล้ว หัวข้อที่นิยมใช้ในการสนทนาดังแต่เริ่มรู้จักกันได้แก่เรื่องใด?

ก. การเมือง	ข. อาชีพ
ค. ความเป็นอยู่ในครอบครัว	ง. ศาสนา

23. หัวข้อการสนทนาในข้อใดไม่ควรใช้เพราะจะทำให้คู่สนทนาอึดอัดใจ?

ก. อากาศ	ข. กีฬา	ค. รูปร่างหน้าตา	ง. ทุกข้อที่กล่าวมา

24. ปรีชา กำลังเดินทางไปเยี่ยมเพื่อน พอดีพบกับ Mike ที่สถานีรถไฟ ปรีชาจึงหยุดคุยด้วยคำพูดใด ที่ถือว่าปรีชาใช้ได้เหมาะสมที่สุด?

ก. Hi! Mike! How are you ?
ข. Hi! Mike! Where are you going ?
ค. Hi! Mike! Where've you been ?
ง. Hi! Mike! What are you doing here ?

25. วิกากำลังเขียนรายงานภาษาอังกฤษเมื่อพบกับ Pamela และ Pamela ได้กล่าวชมว่า วิกาเขียนได้ดีมาก วิกาควรปฏิบัติอย่างไร?

ก. พูดว่า "Thanks"	ข. พูดว่า "Not at all."
ค. ขอดูรายงานของ Pamela บ้าง	ง. รับฟังเฉย ๆ โดยไม่พูดอะไร

26. ทำไมจึงมักมีคำกล่าวว่า คนอเมริกันชมกันโดยไม่มีความจริงใจ?

ก. คนอเมริกันปกติไม่ค่อยจะชมกัน
ข. คนอเมริกันชมกันในเรื่องที่ไม่ควรชม
ค. คนอเมริกันจะชมกันบ่อยครั้ง
ง. คนอเมริกันมีวิธีการชมที่ไม่เหมือนใคร

27. ถ้ามีใครที่คุณไม่รู้จักติดชมนาฬิกาที่คุณกำลังใส่ว่าสวยดี คุณจะปฏิบัติอย่างไร?

ก. พูดว่า "Oh! It's not worth much."

ข. พูดว่า "Thanks" และยิ้มให้

ค. หัวเราะและพูดว่า "You're kidding"

ง. ถอดนาฬิกาให้เขา

28. ข้อใดต่อไปนี้ถือว่าเป็นคำชม?

ก. Oh! Mary! I like your earrings.

ข. You look like you gained more weight, do you?

ค. What's a wonderful day B.

ง. เป็นคำชมทุกข้อ

29. ความธรรมเนียมตะวันตกนั้น เมื่อได้รับของขวัญจากผู้อื่น นอกจากกล่าวขอบคุณแล้ว ผู้รับควรปฏิบัติอย่างไร?

ก. นำของขวัญไปเก็บไว้ก่อนหรือถือไว้เฉย ๆ แล้วค่อยแกะดูทีหลัง

ข. แกะของขวัญออกทันทีต่อหน้าผู้ให้ และแสดงความชื่นชมอย่างซาบซึ้ง

ค. กล่าวต่อมคนว่าเป็นการสิ้นเปลืองเปล่า ๆ

ง. คืนของขวัญไป เพราะไม่สมควรจะรับของขวัญของผู้อื่น

30. Diana เป็นนักเรียนทุน AFS ที่เพิ่งมาประเทศไทยเป็นครั้งแรก วิไลอยากจะให้ Diana รู้สึกอบอุ่นเป็นกันเอง จึงเชิญ Diana ไปรับประทานอาหารที่บ้าน หลังอาหาร Diana ปฏิเสธขนมที่วิไลยกมาให้ วิไลควรจะทำอย่างไร?

ก. ค่อยๆยื่นคะยอให้ทานจนได้

ข. เอาถ้วยขนมวางไว้โดยไม่พูดอะไร

ค. เก็บขนมแล้วชวนไปห้องนั่งเล่น

ง. ห่อขนมให้ไปทานที่บ้าน

31. วินัยเข้าทำงานในบริษัทต่างประเทศ หลังจากครบ 3 เดือน หัวหน้าฝ่ายได้ประเมินผลการทำงานของวินัยว่าดีเยี่ยม วินัยควรให้ของขวัญแก่หัวหน้าฝ่ายหรือไม่ เพราะเหตุใด?
- ไม่ควรให้ เพราะการกระทำของหัวหน้าฝ่ายถือว่าเป็นหน้าที่อยู่แล้ว
 - ไม่ควรให้ เพราะยังไม่สนิทกัน
 - ควรให้ เพราะหัวหน้าฝ่ายประเมินให้ดี
 - ควรให้ เพื่อเป็นการแสดงความอ่อนน้อม
32. สมภพทำงานกับชาวต่างประเทศ ซึ่งเป็นหัวหน้าโดยตรง และให้ความสนับสนุนเขา เป็นอย่างดี เขารู้สึกเคารพนายของเขามาก และได้ชื่อของไปให้เป็นวันข่าวขุดหนึ่ง แต่หัวหน้าของเขาปฏิเสธที่จะรับ นั่นเป็นเพราะเหตุใด?
- หัวหน้าไม่ชอบชื่อวันข่าว
 - ของที่ให้ไม่เหมาะสม
 - หัวหน้าต้องไม่รับของจากลูกน้อง
 - หัวหน้าไม่ต้องการให้เกิดความเข้าใจผิด
33. นิดาได้รับการแนะนำให้รู้จักกับ Mr. Renold อาจารย์คนใหม่ของโรงเรียน ในระหว่างการแนะนำนิดาควรปฏิบัติอย่างไร?
- มองสบตาตรง ๆ ตลอดการแนะนำ
 - สบตาครูหนึ่ง แล้วเบนสายตาไปทางอื่น
 - มองไปรอบ ๆ บริเวณ
 - ก้มศีรษะ คามองพื้น
34. การเงียบ (silence) ของบุคคลใดก็ดีในระหว่างการสนทนา ตามวัฒนธรรมตะวันตกจะตีความว่าอย่างไร?
- บุคคลนั้นตั้งใจฟังอย่างเต็มที่
 - บุคคลนั้นไม่เห็นด้วย หรือไม่ยอมรับ
 - บุคคลนั้นคล้อยตาม เรื่องที่สนทนา
 - บุคคลนั้นไม่เข้าใจ เรื่องที่สนทนา

35. ขณะที่วิวัฒน์กำลังสนทนากับ Mr. Logan ผู้จัดการในแผนกของวิวัฒน์ วิวัฒน์สังเกตเห็นว่า Mr. Logan ต้องการจบการสนทนา โดยที่ Mr. Logan แสดงท่าอย่างไร?
- ก. เดินไปเดินมา
 - ข. นั่งมองหน้าอยู่ตลอดเวลา
 - ค. อุนาฬิกา
 - ง. รับโทรศัพท์
36. การที่ชาวอเมริกันชอบมองประสานตา (make eye-contact) แทบตลอดเวลาของการสนทนา นั้น แสดงถึงอะไร?
- ก. ความสนใจในหัวข้อการสนทนา
 - ข. ความไม่เข้าใจในเรื่องที่สนทนา
 - ค. ความต้องการที่จะขัดจังหวะผู้พูด
 - ง. ความต้องการที่จะยุติการสนทนา
37. สมศักดิ์ได้นัดพูดธุระการงานกับ Mr. Thompson ในเวลา 13.30 น. แต่การจราจรติดขัดมาก ซึ่งจะทำให้สมศักดิ์ไปถึงสายกว่าเวลานัดประมาณ 5 นาที สมศักดิ์ควรปฏิบัติอย่างไร?
- ก. หาที่โทรศัพท์ไปบอกล่วงหน้าว่าจะไปช้า
 - ข. ลืมเลิกการนัดหมาย
 - ค. บอกสา เหตุที่ช้า เมื่อไปถึง
 - ง. ไม่ต้องทำอะไร เพราะสายแค่ 5 นาที
38. วีระมา เข้าชั้นเรียนสาย และพบว่า Mrs. Jones อาจารย์ประจำวิชาเข้าสอนแล้ว วีระควรปฏิบัติอย่างไร?
- ก. เดินเข้าไปนั่งเลย
 - ข. เดินเข้าไปทางหลังชั้นอย่างเงียบ ๆ
 - ค. คำนับอาจารย์ แล้วเข้าไปนั่ง
 - ง. กล่าวขอโทษที่มาสาย แล้วจึงเข้าไปนั่ง

39. ลัดดาได้รับเชิญไปรับประทานอาหารที่บ้านของครอบครัว Benson เวลา 2 ทุ่มตรง ลัดดาควรไปถึงเวลาเท่าไร?

ก. 19.30 น.

ข. 19.50 น.

ค. 20.05 น.

ง. 20.15 น.

40. พิชัยได้ทราบข่าวว่า Bob เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้รับทุนการศึกษาในแขนงวิชาที่เขาสนใจ แต่ Bob ยังไม่ทราบข่าวนี้ พิชัยต้องการแจ้งให้ทราบโดยเร็ว จึงไปพบ Bob ทันที พิชัยควรปฏิบัติอย่างไรเมื่อพบ?

ก. กล่าวขอโทษทันทีที่มารบกวนเวลา แล้วจึงบอกข่าว

ข. บอกข่าวทันทีแล้วจึงค่อยขอโทษ

ค. บอกข่าวได้ทันที เพราะเป็นข่าวดี

ง. บอกข่าวทันที เพราะเป็นเรื่องธรรมดาที่จะไปพบเพื่อนโดยไม่ต้องนัด

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวพนิดา ชื่อสกุล สุนทรวิภาต

เกิดวันที่ 25 กันยายน พุทธศักราช 2503

สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 207 ถนนอมรเดช ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง

จังหวัดสมุทรปราการ 10270

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 3 ทบวศวิชาภาษาอังกฤษ

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนปากช่อง อำเภอปากช่อง

จังหวัดนครราชสีมา 30130

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2525 ปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

(ศศ.บ.) วิชาเอกภาษาอังกฤษ

พ.ศ. 2533 ปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

(กศ.บ.) วิชาเอกภาษาศาสตรศึกษา

**การศึกษาความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 5 ในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิต
ประจำวัน และความเข้าใจในวัฒนธรรม**

บทคัดย่อ

ของ

พนิดา สุนทรวิภาค

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาศาสตรศึกษา

กุมภาพันธ์ 2533

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความเข้าใจในวัฒนธรรม

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง ในจังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 จำนวน 6 ห้องเรียน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบทดสอบจำนวน 2 ชุดคือ แบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ นักเรียนสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้เท่ากับ 14.57 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 36.42 หัวข้อที่มีผู้ทำคะแนนได้สูงสุดคือ การขอโทษและการยกโทษ ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.70 คะแนน จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 42.60 หัวข้อที่มีผู้ทำคะแนนได้ต่ำที่สุด คือ การแนะนำทิศทางและสถานที่ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.13 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 29.37

2. ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้เท่ากับ 24.14 คะแนนจากคะแนนเต็ม 40 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 60.34 หัวข้อที่มีผู้ทำคะแนนได้สูงสุดมีคะแนนเท่ากัน 2 หัวข้อคือ บรรยายในการแนะนำ และการแสดงอารมณ์และความคิด มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 คะแนนจากคะแนนเต็ม 4 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 79.89 หัวข้อที่มีผู้ทำคะแนนได้ต่ำสุดคือ บรรยายในการถามข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.42 คะแนนหรือคิดเป็นร้อยละ 35.42

3. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความเข้าใจในวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY OF MATTAYOM 5 STUDENTS' ENGLISH FOR EVERYDAY USE
AND THEIR UNDERSTANDING OF CULTURE

AN ABSTRACT

BY

PANIDA SOONTORNWIPAT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Linguistic
at Srinakharinwirot University

February 1990

The purpose of this research was to study Mattayom 5 students' English for everyday use and their understanding of culture and their correlation.

The sample used in this study was 240 Mattayom 5 students in one of the big school in Nakornrachasrima during the first semester of the 1989 academic year. Two tests : the English For Everyday Use Test and the Culture Understanding Test, were used to collect data.

The findings of the study revealed that

1. the students' English for everyday use was at a low level with the average mark being 14.57 (36.42 %). The topic that the students got the highest mark in was apologies and foregiveness with the average mark being 1.70 (42.60 %). The topic that the students got the lowest mark in was directions and locations with the average mark being 1.13 (29.37 %).

2. the students' culture understanding was at medium level with the average mark being 24.14 (60.34 %). The two topics that the students got the highest mark in were introductions and expressing self-emotions and thoughts, with the average mark being 3.19 (79.89 %). and the lowest marked topic was asking for information, with the average mark being 1.42 (35.42 %).

3. the students' English for everyday use was positively related to their understanding of culture. The relation was significant at .01 level.